

**Türkiye’ye Göç Eden Telafer Türkmenlerinin Gündelik Hayat
Pratikleri ve Mekân Algısı: Ankara Örneği**
*Daily Life Practices and Space Perception of Telafer Turkmen Immigrant to
Turkey: the Case of Ankara*

Betül OK ŞEHİTOĞLU*
Murat ŞAHİN**

Özet

Göç olgusu içerisinde, insanları göçe zorlayan birçok sebep vardır. Göç, sadece bir topluluğun bir yerden başka yere taşınması olarak düşünüldüğünde eksik kalmaktadır. İnsan hareketliliğiyle pratikler ve mekânlar üzerinden gerçekleşen göç, toplumsal değişme ile birlikte ele alınmalıdır. Göçmenler çoğunlukla şehirlere göç ederek yaşam alanı oluştururlar. Toplumsal, bireysel ilişki kurma biçimleri, kültür, etkileşim, üretim, tüketim ve alışveriş gibi birçok değişken hayatının parçası haline gelir. Bu araştırmada Ankara’da yaşayan Telafer Türkmenleri bağlamında, göçmenlerin gündelik hayat pratikleri ve mekân algısına yönelik durum çalışması gerçekleştirilmiş, amaçlı örneklem içerisinde kartopu ve ölçüt örneklem kullanılmıştır. Veriler 10 katılımcı (3 K, 7 E) ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Veriler keşfedici analiz yöntemiyle tematik kodlama sonrası MAXQDA paket programında içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma; Telaferli göçmenlerin gündelik hayat pratikleri ve mekân algısı üzerinde etkin olan durumları ve hayat deneyimlerini açıklamayı amaçlamaktadır. Araştırma bulgularında; “Göç Deneyimi”, “Kimlik”, “Sosyal İlişkiler”, “Kurumlar”, “Gündelik Hayat Pratikleri” ve “Mekân Algısı” olmak üzere 6 tema ortaya çıkmıştır. Telafer Türkmenlerinin gündelik hayat pratiklerinin ve mekân algısının oluşmasında baskın olarak göçmen olmanın etkileri görülmekte, özel olarak Ankara’da yaşamının da mekân algısını biçimlendirdiği gözlemlenmektedir. Araştırma göç literatüründe Ankara özelinde Telaferli Türkmenlerin yaşam ve varolma biçimlerini açıklaması ve yorumlaması açısından fayda sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, göçmen, Telafer Türkmenleri, gündelik hayat, mekân algısı, Ankara, durum çalışması.

*Dr., betul.ok55@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4585-3819.

** Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, murat.sahin@omu.edu.tr.
ORCID ID: 0000-0002-9025-1860.

Abstract

Within the phenomenon of migration, there are many reasons that force people to migrate. Migration is incomplete when considered only as the movement of a community from one place to another. Migration, which takes place through practices and spaces with human mobility, should be considered together with social change. Immigrants mostly migrate to cities and create a living space. Many variables such as social and individual relationships, culture, interaction, production, consumption and shopping become a part of his life. In this research, a case study was conducted on the daily life practices and spatial perception of immigrants in the context of Tal Afar Turkmen living in Ankara, and snowball and criterion sampling were used in purposeful sampling. Data were collected with 10 participants (3 F, 7 M) using a semi-structured interview form. The data were subjected to content analysis in the MAXQDA package program after thematic coding with the exploratory analysis method. Research; It aims to explain the situations and life experiences that are effective on the daily life practices and perception of space of the immigrants from Tal Afar. In the research findings; Six themes emerged: "Experience of Migration", "Identity", "Social Relations", "Institutions", "Everyday Life Practices" and "Perception of Space". The effects of being an immigrant are dominantly seen in the formation of daily life practices and spatial perception of the Talafar Turkmen, and it is observed that living in Ankara in particular shapes the perception of space. The research provides benefits in terms of explaining and interpreting the life and existence styles of the Turkmens of Tal Afar in the migration literature, in particular Ankara.

Keywords: *Immigration, immigrant, Tal Afar Turkmen, everyday life, perception of space, Ankara, case study.*

21. yüzyılda her geçen gün yeni bir çeşitlilikle kaşımıza çıkan göç gerçeği, uluslararası bir konu olarak güncelliğini korumaktadır. Türkiye son yıllarda kitlesel göçlerin merkezi haline geldiği için, göç ve göçmen konusu gerek sosyalbilimlerde gerekse diğer alanlarda ilgi çekici bir hâl almıştır. Göç, her ne kadar modernitenin ürettiği bir kavram (Tekeli, 2008, s.173) olarak algılansa da göç olayı insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. İnsanlar, tarih boyunca savaşlar, sürgünler, açlık, işsizlik, yoksulluk, doğal afetler, ticaret, evlilik gibi çok çeşitli sebeplerle zorunlu veya gönüllü; bireysel veya kitlesel olarak göçe maruz kalmıştır (Adıgüzel, 2020). Göç, sadece bir sosyal hareketlilik değildir; aynı zamanda farklı kültürlerin, farklı değer, norm ve davranışlar içerisinde bulunan toplumların aynı coğrafi mekânları birlikte paylaşımıdır. Göç hareketleri, bireysel hayatlar üzerinde yarattığı değişimlerin yanında, yerleşilen ülkenin günlük hayatı ve siyaseti üzerindeki etkileriyle de sosyolojik bir olgudur (Çatak, 2019, s.1). Dolayısıyla toplumların değişim ve dönüşümlerini sağlamasından dolayı göç olgusu, çok farklı açılardan sosyolojik araştırmaları gerekli kılmaktadır.

Göç kavramı belli bir nüfusun uzun süreli mekânsal değişikliğini tarif etmektedir. Ancak göçün, bir mekânı değiştirmenin ötesinde çok daha geniş ve derin anlamları vardır. Nedenleri ve sonuçları bağlamında birçok boyutu bulunmaktadır (Sağlam, 2007, s.34). Thomas Faist'e göre göç; yerel-uluslararası, geçici-kalıcı, bireysel-grup-kitlesele, gönüllü-zorunlu ve yasa- yasa dışı olarak sınıflandırılmaktadır (Faist, 2003, s.47). Bir ülkeden diğer bir ülkeye göç, bireyin kimliğinde önemli ve uzun soluklu etkileri olan karmaşık bir psikososyal süreçtir. Kişinin ülkesini terk etmesi derin kayıpları da beraberinde getirmektedir. Kişi göç ile birlikte aldığı yiyeceklerden, dinlediği yerel müziklerden, sosyal geleneklerinden, hatta dilinden çoğu kez vazgeçmek durumunda kaldığı görülmektedir (Akhtar, 2018). Örneğin göç, çocuk ve ergen açısından çeşitli riskler ve uyum sorunlarını içermektedir (Sariahmetoğlu & Kamer, 2020, s.1612). Göç olgusuna ilişkin bütün bu karmaşıklıklar, çok boyutlu düşünmeyi gerektirmektedir.

Göçün koşulları ve sebeplerine ilişkin pek çok unsur bulunmaktadır. İnsanları göçe zorlayan psikososyal sebeplerden bazılarını şöyle sıralayabiliriz (Akhtar, 2018, s.4-5):

1. *Göçün geçici mi yoksa kalıcı mı olacağı büyük bir fark yaratacaktır. Yabancı bir ülkeye belirli bir süre için atanan bir diplomatın durumu, yeni topraklara yerleşme umuduyla memleketinden ayrılan bir göçmenin durumundan farklıdır.*
2. *"Kişinin ülkesinden ne düzeyde kendi seğimiyle ayrıldığı sonraki uyumunu etkileyecektir. Kişinin ayrılışa kendini hazırlamak için ne kadar zamanı olduğu da bu bağlamda önem taşır. Ülkeden aniden gitmek, öngörülen yası engeller ve sonraki uyum sürecini karmaşıklaştırır.*
3. *Kişinin memleketini yeniden ziyaret edip edemeyeceği, göç sürecinin sonuçları üzerinde etkilidir. Menşe ülkelerini kolaylıkla ve sık sık ziyaret edebilen kişiler, "duygusal ikmal" den alıkonmuş olanlara göre daha az acı çekerler.*
4. *Kişinin ülkesinden ayrılma nedenleri, yeni çevreye uyumunun başarısını ya da başarısızlığını belirlemede rol oynayacaktır.*

Bütün bu sebepler dikkate alındığında, göç olgusu birey ve toplumların yaşantılarını nasıl etkilediğini göstermektedir. Diğer taraftan göçün etkilerine bakıldığında, küresel ölçekte birçok değişimleri de içeresinde barındırmaktadır. Özellikle ulus devletlerin gelişmesine bağlı olarak göç olgusunun biçim ve niteliği de değiştiği görülmektedir (Ekiyor, 2017, s.45). Bir olayın göç olarak ele alınabilmesi için başta, göç nedeniyle oluşan nüfus hareketinin iki ayrı yerleşim

yeri arasında ve belirli zaman dilimi içerisinde tamamlanması gerekmektedir. Ancak *“bir yerleşim biriminin sınırları içerisinde gerçekleşen yer değiştirme olayı ya da seyahat amaçlı bir gezi, göç olarak nitelendirilemez”* (Ertan & Ertan, 2017, s.11). *“Birleşmiş Milletlere göre, bir nüfus hareketinin göç olarak nitelendirilebilmesi için gidilecek olan yerde bir yılı aşkın süre ile kalmak ve sürekli yerleşmek amacıyla gitmiş olmak gerekmektedir”* (IOM, 2013, s.37). Diğer bir ifadeyle göç hareketi, kalıcı bir yer değişikliğidir (Cabana & Clark, 2011, s.1-3). Dolayısıyla göç olgusunun, mekân değişiminin yanında asgari olarak bir zaman dilimini de içermesi gerekmektedir. Buna göre her sosyal hareketlilik, göç kapsamı içerisinde değerlendirilmemektedir.

Göç olgusu içerisinde birçok kavramı barındırmaktadır. Düzenli ve düzensiz göç kavramlarının yanı sıra, göçmen, mülteci, sığınmacı, vatansız gibi kavramlar öne çıkmaktadır. Düzenli ve düzensiz göçler, birey ve toplulukların yasal ve yasa dışı olarak hareketliliklerini ifade etmektedir (Adıgüzel, 2020). Birleşmiş Milletler 2017 raporuna göre, dünyada göç nedeniyle yer değiştirenlerin sayısının 258 milyona çıktığı belirtilmektedir (United Nations, 2017). Dünyadaki göç hareketliliğinin önemli bir kısmı yasa dışı yollardan gerçekleşmektedir. Özellikle Türkiye, yakın coğrafyasından yasa dışı yollarla göçlerin yoğun yaşandığı bir bölgedir. 2012 ve sonrasında Irak ve Suriye'nin içinde yaşadığı olumsuz koşullardan kaynaklı olarak Türkiye'ye uluslararası göçler gerçekleşmekte ve günümüzde Türkiye'nin birçok şehrinde düzensiz göçmenler yaşamaktadırlar. *“Uluslararası göç, kişilerin geçici veya daimi olarak başka bir ülkeye yerleşmek üzere menşe ülkelerinden veya mutad olarak istikamet ettikleri ülkeden ayrılmaları olarak tanımlanmaktadır”* (IOM, 2013, s.88). Buna göre uluslararası göçler, daimi bir yer değiştirme hareketi olarak tarif edilmektedir. *“Ulus devletinin sınırları dışına gerçekleşen nüfus hareketliliğini ifade eden uluslararası göç, dinamik, karmaşık ve çok boyutlu bir olgudur. İçinde geliştiği bağlamın koşullarından etkilenmektedir”* (Ekiyor, 2017, s.48). Daha doğrusu *“uluslararası göçler, çok sayıda bağ ile çok sayıda ulus-devlet içindeki iki ya da daha çok konumu ve hareket edenlerle kalanlar arasındaki çeşitli bağları özetleyen, ekonomik, siyasi, kültürel ve demografik bir süreçtir”* (Faist, 2003, s.30). Göç ile ortaya çıkan bu süreç, sosyal değişimi tetiklemekte ve hızlandırmaktadır.

Uluslararası literatürde ise “emigration” ve “immigration” kavramları bulunmaktadır. Bunlardan ilki ülkeden dışarı gerçekleşen göçü nitelerken, ikincisi başka bir ülkeden ülke içerisine gerçekleşen göçü nitelendirir (Çiçekli, 2016). Uluslararası göç kapsamında, insanlar göç ettikleri yerlerde mülteci, sığınmacı ve göçmen gibi statülere sahip olmaktadır. 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne göre mülteci; *“ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı*

sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen kişidir” (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2021b). Mülteci olmak, beklenmeyen büyük olaylar sonucu yön değiştiren hayatı, mecburiyetler doğrultusunda yeniden düzenlemek zorunda kalmaktır. Alışkın olduğu topluluğundan ve kültüründen ayrılan mülteci, yeni davranış örüntülerini, yeni kuralları, yeni değerleri, kısacası yeni bir sosyal örgütlenmeyi öğrenmek ve anlamak zorunda kalmaktadır (Morrice, 2011). Birbiri yerine kullanılan ve çoğu zaman karıştırılan sığınmacı, mülteci ve göçmen kavramları uluslararası hukuk çerçevesinde tanımları yapılmış, statülerine ilişkin hukuki haklarına ilişkin çerçeveleri çizilmiştir. Buna göre Sığınmacı şu şekilde tarif edilmektedir: *“Mülteci olarak uluslararası koruma arayan ancak statüleri henüz resmi olarak tanınmamış kişilere sığınmacı denir. Bu terim genellikle mülteci statüsü almaya yönelik başvurularının hükümet ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) tarafından karara bağlanmasını bekleyen kişiler için kullanılmaktadır. Statüleri resmi olarak tanınmamış olsa da sığınmacılar vatandaşı oldukları ülkelere zorla geri gönderilemezler” (Türk Kızılayı Göç İstatistikleri Raporu, 2017).* Üzerinde uzlaşmış bir ‘göçmen’ tanımı bulunmamakla birlikte *“Birleşmiş Milletler göçmeni, sebepleri, gönüllü olup olmaması, göç yolları, düzenli veya düzensiz olması fark etmeksizin yabancı bir ülkede bir yıldan fazla ikamet eden bir birey olarak tanımlar (IOM, 2013, s.17).*” Bu tanım kapsamında, turist veya işadamı statüsüyle daha kısa sürelerde seyahat eden kişiler göçmen olarak değerlendirilmemektedir. Literatürde “immigration” olarak kabul edilen, 2012 yılı sonrasında Irak ve Suriye’den Türkiye’ye göç edenler hukuki olarak mülteci veya sığınmacı olarak görülmemektedir. Suriye’den göç edenler Geçici Koruma Altındaki bireyler, diğer göç eden göçmenler ise Uluslararası Koruma statüsünde yer almaktadırlar. Buna göre göç ile ilgili bu durum Türkiye’de 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’na (YUKK) göre işlenmektedir. YUKK (2013) Madde 3/1’ya göre göç, *“Yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’ye kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını, Türkiye’den çıkışını ve Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı”* içermektedir. Buna göre özellikle Türkiye’ye yakın coğrafyada yaşanan ve insan hayatını önemli ölçüde etkileyen olaylar karşısında düzensiz göçe zorlanan Irak ve Suriyeli mülteciler Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) kapsamında sığınmacı olarak değerlendirilseler de çalışma içerisinde üst kavramda birleştirilmeleri ve

hukuksal statülerden ziyade Türkiye'deki kabule göre göçmen olarak adlandırılmaktadırlar.

Göç süreci toplumsal hafızayı ortadan kaldırmamaktadır. Göçmenler varolan kimlikleriyle göç ettikleri yere gelmektedirler. Göçmenlerin, dil ve kimlik anlayışları, kendilerine özgü miraslarını, öykülerini silmemektedir. Kültür, tarif, dil, gelenek gibi göçmenin kimlik duygularını meydana getiren hususlar göç ile birlikte ima edilmemekte ama parçalanmakta, sorgulamaya açılmakta, yeniden yazılmaktadır (Chambers, 1994, s.43-44). Göç ile birey ve toplumlar sahip oldukları kimlik ve kültürel özellikleri ile birlikte, farklı kültürel özelliklere sahip yeni bir fiziki, sosyal ve kültürel çevreye uyum sağlamaya çalışmaktadırlar (Saygın ve Hasta, 2018, s.314-317). Kimlik sunumları ve ötekiler tarafından algılanma biçimleri, göçmenlerin göç ettikleri yerlerdeki sosyal ilişkilerini etkileyebilmektedir (Şahin & Eşici, 2020, s.74). Kimlik sunumu aynı zamanda, öteki tarafından kabullenilme biçimlerini ve dolayısıyla uyum sürelerini etkilemektedir. Planlı bir şekilde ve isteyerek gerçekleştirilen göç hareketleri dâhi başa çıkması zor durumları içerirken, çoğu zaman ani karar vermeyi gerektiren savaş gibi zorlayıcı koşullar sebebiyle gerçekleşen göç hareketleri kişilerin hayatlarını alt üst etme potansiyeline sahiptir. Ait olunan çevreden ayrılarak, tanınmayan bir yerde yaşamak durumunda kalan göçmenler, hayat pratiklerini geldikleri yerlere taşımaya çalışırlar. Bu süreçte uyum sorunlarının yanında ayrımcı tutumlarla da karşılaşmaktadır (Çatak, 2019, s.1). Göçmenlerin toplumsal uyumu, pratiklerini ve hayat alanlarını gün geçtikçe geliştirirler.

Irak'ın Musul şehri, Telafer ilçesinden Türkiye'ye doğru kitlesel olarak gerçekleştirilen göç; düzensiz göç kapsamında değerlendirilmektedir. Telafer Türkmenleri, can ve mal güvenliğinin tehdit altında olmasından dolayı Türkiye'ye göç etmişlerdir. Yaklaşık 10 yıldır Türkiye'de yaşayan Telafer Türkmenlerinin hayat pratikleri sosyolojik açıdan açıklanmaya muhtaçtır. Bu sebeple araştırma Türkiye'ye göç eden, Ankara'da yaşayan Telaferli Türkmenlerin gündelik hayat pratiklerini mekân algısı bağlamında ele alarak, genelde Türkiye ve Ankara, özelde hayat alanları içerisinde gerçekleştirdikleri yapıp etmeleriyle açıklamaya çalışmaktadır.

Telafer bölgesi ve Telafer Türkmenlerinin Türkiye'ye Göç Süreci

Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca göç hareketlerinin merkezi olmuştur. Özellikle 2011 ve sonrasında Türkiye, sınırının doğusunda ve güneyinde meydana gelen çatışma ve iç karışıklıklar nedeniyle sıklıkla göç alan bir ülke konumuna gelmiştir. Yaşanan bütün bu süreçlerde Irak ve Suriye'den, Türkiye'ye doğru kitleler halinde yoğun göçler yaşanmıştır. Buralarda meydana gelen zorunlu göçler, bireysel değil; aile ve akrabalarıyla birlikte yapılan zorunlu kitlesel göçlerdir (Yemen, Ölmez & Oruç, 2017, s.1134). Telaferli göçmenlerin bu durumlarına ilişkin Necmettin Beyaz'ın yaptığı araştırmaya göre Irak Türkmenlerinin Türkiye'ye geliş nedenlerine ilişkin katılımcıların önemli bir çoğunluğu savaş ve mezhep çatışmasından kaynaklı olduğu görülmektedir (Beyaz, 2019, s.62-65). Gerçekleşen kitlesel göçlerden bir tanesi de Irak'ta yaşayan Telafer Türkmenlerinin Türkiye'ye yapmış olduğu göçtür. Irak dışına göç eden Türkmenler *"tarihsel arka planda "anavatan" düşüncesinin yatmakta, ek olarak eğitimin Türkçe olması, iş imkânlarının çokluğu, etnik, dini ayrımın ve gayri insani uygulamaların olmaması, akrabalarının Türkiye'de bulunması, coğrafi yakınlık, kültürel benzerlik"* (Gündüz ve Kalaycı, 2016, s.166) gibi nedenlerden dolayı Türkiye'yi tercih ettikleri bilinmektedir. Rahime Mercan Sarı'nın Irak Türkmenleri ile ilgili yüksek lisans çalışmasında, Irak'tan göç edenler kültürel yakınlıklarından dolayı Türkiye'yi tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca *"Aile, akrabalık ve kimlik birliğinden oluşmuş göçmen ağlarının Türkiye'ye göç etmelerinde önemli bir faktördür"* (2018, s.88-89). Dolayısıyla göçe sebep olan nedenler farklı olsa bile, göçün istikametini belirleyen etmenlerde bazı ortak noktalar dikkati çekmektedir. Bunlara bakıldığında dil benzerliği ve aynı dine mensup olmaları, göç edilecek yerde akrabalık ilişkilerinin olması belirleyici rol oynamaktadır.

Yaklaşık olarak Musul'un 70 km kuzeybatısında ve Türkiye sınırına 110 km mesafede bulunan, Irak'ın en büyük ilçesi konumunda bir Türkmen şehri olan Telafer'de, çevre köyler ve nahiyeler ile birlikte yaklaşık 500.000 nüfus yaşarken, ilçe merkezinin nüfusu 230.000 olarak bilinmektedir. Merkez ilçe nüfusunun tamamını Türkmenler oluşturmaktadır. *"Telafer'de her aşiretin kendi bölgesi bulunmaktadır. Bu aşiretlerin tümü Türk isimleri taşırlar. Kendilerine has gelenekleri, nişan ve evlilik törenleri, taziye, bayram, dini ve milli törenleri aynıdır"* (Barem, 2018, s.4). Ancak 2014 Haziran ayından itibaren Telafer'in, IŞİD terör örgütünün kontrolü altına geçmesiyle nüfusun yaklaşık % 95'i göç etmiştir. Telafer'den göç edenlerin büyük çoğunluğu Irak içerisinde yer değiştirmesine rağmen, Irak'ta artan baskılar, istikrarsızlık, etnik ve mezhep çatışmaları, dış müdahaleler gibi durumlardan dolayı bir kısım Irak Türkmenleri Türkiye'nin farklı il ve ilçelerine göç etmişlerdir (Sarı, 2018, s.VI). Genellikle gayri nizami yollar

kullanılarak gerçekleştirdikleri bu göçler sonrasında Türkiye'deki sayıları tam olarak bilinmemekle birlikte 70.000'den fazla Telaar Türkmeni'nin yaşadığı bilinmektedir. Bu nüfus Türkiye'ye toplu göç hareketiyle değil, süreklilik arz eden bir göçtür. Günümüzde Telaar Türkmenlerinin yaklaşık %75-80'i Ankara'da yaşamaktadır. Telaar Türkmenleri, Ankara dışında Gaziantep, Şanlıurfa gibi şehirlerine de yoğun olarak yerleşmişlerdir. Bütün bunların yanında Telaarli Türkmenler Türkiye'nin pek çok ilinde dağınık olarak bulunmaktadır; bir kısmı da Kahramanmaraş'ta Suriye'den göç edenler için kurulan bir göçmen kampına yerleştiği bilinmektedir (Duman & Aygün, 2017, s.19). Telaar Türkmenleri'nin Türkiye'ye olan zorunlu göçleri itme-çekme teorisi bağlamında ele alınabilir. Buna göre, Irak'taki istikrarsız ortamın neden olduğu ekonomik ve sosyal problemler göçün itici nedenlerini oluşturmakta; Irak'ta yaşayanlara göre Türkiye'deki çekici hayat koşulları, Irak Türkmenlerinin milli duyguları ve Türkiye'de yaşayan akraba ve tanıdıklarının bulunması göçü çekici hale getirmektedir (Sarı, 2018, s.90). Telaarli göçmenler açısından Irak ve Türkiye'nin koşulları göçün oluşmasını ve sürekliliğini sağlayan etkenler mevcut olduğu görülmektedir.

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 7.7.2021 tarihli verilerine göre Türkiye'ye giriş yapmış olan toplam düzensiz göçmen sayısı 62.687'dir. Bunların 2.209'u Irak'tan gelen göçmenlerdir. Yakalanan düzensiz göçmenler arasında ilk dördü; Afganistan (25.643), Suriye (9.368), Pakistan (5.792), Özbekistan (2.343) ve Iraklılar (2.209) dır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2021a). 2014 sonrasındaki Irak'ta yaşanan gelişmelere paralel olarak günümüzde Telaar nüfusunun yaklaşık %15'i Türkiye'ye ve özellikle %11 gibi önemli bir kısmı Ankara'ya göç etmiştir. Bir kısmı Irak'taki normalleşme belirtileri sonrasında Telaar'e geri dönmesine rağmen, önemli bir kısmı Ankara'da yaşamaya devam etmektedir.

Gündelik Hayat Pratikleri

Gündelik hayat, birey-özne ilişkisi içerisinde kurulan, ritüellerle ve deneyimlerle örölü etkileşim ağlarından oluşmaktadır. İnsanlar içinde buldukları toplumsal hayatın aktif özneleri olarak, yapıp ettikleri neticesinde bir yer edinirler ve hayatlarını şekillendirirler. Toplum içerisinde edindiği konum sayesinde birey, gündelik hayatın şekillendiği, akıp gittiği, etrafında dolaştığı ve üzerinde tasarruf edilen/edilmeyen zamanı ve mekânı deneyimler. Hayat stilleri ile beraber birey toplumda statü taleplerini ortaya koyar ve müzakere etme olanağı yakalar. Gündelik hayat, toplumu anlamak için ipuçlarının barındığı tekrarlar arenasıdır. Her gün yeniden üretilmekte (Tekeli, 2010, s.20), bu bağlamda sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel ve sembolik ilişkiler içerisine nüfuz etmektedir. Chaney'e göre; *"Hayat biçimleri kültürel yapılara bağlı olmakla*

birlikte, her biri bir biçim, bir tavır ve bir gruba ait bazı eşyaları, yerleri ve zamanları kullanım şeklidir. Hayat biçimleri, özel bağlamlarda anlam kazanan uygulama ve davranış dizileridir" (Chaney, 1999). Hayat biçimleri, gündelik hayatın içerisinde güncellenmektedir. Özellikle belirli gruplara ait kolektivite, gündelik hayatın ve hayat biçimlerini sarmalayan pratiklerin seyrini belirlemektedir.

Gündelik hayat tartışmaları klasik sosyoloji anlayışındaki makro sosyoloji kuramlarının eleştirisiyle başlamıştır. Klasik ve makro yaklaşımlarda birey pasif ve kısıtlı bir aktör olarak görülür ve makro sosyolojinin tekli nedensellik ilkesine dayanan sosyolojik çözümler gündelik hayatın karmaşık yapısını ortaya koyabilme düzeyinde yetersizdir. Bu görüşün eleştirilmesiyle beraber gündelik hayat sosyolojisine ilham veren akademik adımlar atılmıştır (Adler vd., 1987). 1950'lerde başlayan ve 1960'larda şekillenen gündelik hayat sosyolojisi özellikle; fenomenoloji, etnometodoloji ve sembolik etkileşimcilerin bireye/aktöre eğilmesiyle sosyolojide yeni bir ekol oluşturmuştur. Gündelik hayat, *"kamusal alandan sosyal medyaya pek çok farklı mecrada, bireylerin ve toplulukların kendilerini sunma biçimi olarak performansın, kültürel ve sosyal boyutlarının incelenmesini içermektedir. Kuramsal arka planı, antropoloji ve sosyolojinin özellikle postmodern kuram, göstergebilim, post-yapısalcılık, sembolik ve yorumsamacı antropoloji ile toplumsal cinsiyet araştırmaları gibi alanlara ait literatürden beslenmektedir."* (Güven, 2018, s.105). Gündelik hayata ilişkin sosyal bilimlerde birçok bakış açısı bulunmaktadır. Goffman'ın insanların gündelik hayatta kendilerini nasıl sunduklarını analiz etmeye yarayan teatral bir metaforu yansıtan dramaturji çalışması bunlardan biridir. İkinci olarak Garfinkel'in insanların gündelik hayatlarını sürdürdüğü prosedürlerde odaklanan etnometodolojisidir. Üçüncü olarak gündelik bilincin analizi ve oluşturulmasına felsefi bir temel bulan Alfred Schutz'un yaklaşımıdır. Dördüncü olarak Thomas Luckman ile diğerlerinin fenomenolojik yaklaşımlarıdır. Beşinci ve son olarak Henri Lefebvre'nin eleştirel kuramında kapitalizmdeki gündelik hayatın baskıcı çelişkilerini sunan perspektifleri gösterilebilir. (Kalem, 2015, s.45). Bütün bu bakış açılarının her birinde gündelik hayat irdelenmektedir.

Gündelik hayatın kültürle olan ilişkisi üzerinden yapılan araştırmalar, yorumlamalar, sosyal bilimcilere toplumları, sınıfları, grupları incelemeleri açısından yol gösterici olarak yeni bakış açıları geliştirmelerine yardımcı olmuşlardır. Gündelik hayat denildiğinde akla gelen isimlerden ikisi; Fernand Braudel ve Henri Lefebvre'dir. Kısaca bahsetmek gerekirse Braudel tarihsel zamanı üç farklı kategoriye; coğrafi zaman, sosyal zaman ve vaka-zamana dayandırmıştır ve gündelik hayatı, sosyal zaman içerisinde değerlendirmiştir (Highmore, 2002). Lefebvre ise klasik Marksist altyapı-üstyapı ilişkisini

reddedemiş, sosyalizmin ve komünizmin “*imkânsızlığını*” yine gündelik hayat ve kapitalizmin üretim ilişkilerinin yeniden üretilmesiyle ilintili olarak tartışmıştır. Gündelik hayatta bireyin aktifliği ile birlikte üretim ve yeniden üretim meydana gelmektedir. Heller’e göre gündelik hayat; bireysel yeniden üretimi ve toplumsal yeniden üretimi sağlayan faktörlerin toplamıdır (Heller, 1984).

Göç deneyimleri, göçmenlerin göç ettikleri toplum içerisindeki insanlar ile etkileşimlerin boyutlarını gözler önüne sermektedir. Gündelik deneyimleri bu sürecin önemli bir parçasıdır. Öyle ki bir yandan bireylerin sosyal ortamlarında ve dış dünya ile etkileşiminde algıladıkları kalıp yargıların boyutlarını sunmaktadır (Ağca-Varoğlu, 2020, s.28). Diğer yandan da gündelik hayatı göçmenler açısından önemi kılan pratikler, yer değiştiren hayat formlarını anlamamızı sağlamaktadır. Çok parçalı kimliğe sahip olan göçmenlerin gündelik pratiklerine ilişkin psikolojik, zihinsel, sosyal ve kültürel bütün unsurların yeniden ele alınıp düzenlenmesi zorunluluğu bulunmaktadır (Kalem, 2015, s.46). Dolayısıyla gündelik hayat benliğinin sunulduğu bir arenayı ifade ederken, benliğinin en görünür kısmını “göçmen/yabancı olmak” oluşturan göçmenler için farklı anlamlara sahiptir. Toplumun ve bireyin karşılıklı olarak ürettiği gündelik hayat, göçmenin bu süreç içerisinde yalnızca kendi çevresinde etki alanına sahip olduğunu göstermektedir. Göçmen, kurulan sınırlı ilişkileriyle, ihtiyaçların “tanıdıklar ya da etnik olarak grup birikteliği sağlanan yerlerden” görülmesiyle, suç ve yanlıştan kaçınma davranışları ile düzen ve kurallara yerel halka göre daha fazla uyma gibi gündelik hayatın başat kültüre göre farklılaştığı yerlerde kendine özgü pratikler oluşturmaktadır.

Gündelik Hayat ve Mekân Algısı

Gündelik hayat pratikleri, mekânı içerir. Belirli bir mekân ve zamanda gerçekleşen, insan tarafından şekillenen ve insanı da şekillendiren, kimliklendiren bu süreç göçmenlerin hayatlarında kabul ve red, uyum ve çatışma, aidiyet ve yabancılaşma ile yakından alakalıdır.

İnsanların gündelik yaşantılarını düzenleme tarzları gelişigüzel bir işlem değildir ve bazı sosyo kültürel çerçeveler etrafında şekillenmektedir. Söz konusu çerçeveler insanın doğduğu andan itibaren gelişmekte ve aynı zamanda insanlar tarafından yeniden üretilmektedirler. Dolayısıyla göçmenler kurulu bir düzene göç ettiklerinde hem mekân algısı hem de gündelik hayat pratiklerini bu çerçevelere uyarlayarak, değişmektedirler. Göçmenlerden zaman içerisinde bu düzene uymaları beklenmektedir. Göçmenler sadece kurulu bir düzen içerisinde işleyen bir mekâna göç etmemekte, aynı zamanda göç ettiği bölgeden birçok yönden farklılıklar gösteren bir mekâna göç etmektedir. Bu durum birçok alışkanlıkların zorunlu olarak değişmesini sağlamaktadır.

Sosyal ilişkiler zaman ve mekân akışı içerisinde oluşur ve mekânsal referanslar olmadan zamandan bahsedilemez (Giddens, 2005). Telaarli göçmenlerin Türkiye'ye göç deneyimleri genel olarak 2014 yılından itibaren başlamakta (Gökdağ, 2019, s.106) ve mekân olarak da kent hayatının bir parçası olarak varlıklarını sürdürmektedirler.

Mekân algısı, insanın çevresinde olup bitenlerle olan ilişkisine bağlıdır. Her mekânın sınırlayıcı, yönlendirici, birleştirici ve ayırıcı rolleri bulunmaktadır. Bu rollere bağlı olarak mekân algılanır. Mekân algısı, iç mekân ve dış mekân olarak farklılık göstermektedir. Mekânın içyapısı duvar, giriş, kapı, perde gibi sınırlayıcı öğeler tarafından dış mekândan ayrılmaktadır. Dış mekân ise iç mekâna göre biraz daha karmaşıktır. Cadde, sokak, mahalle, yollar, diğer yapılar gibi insanı sosyal hayatın içerisine yönlendiren öğelerden meydana gelmektedir. İnsanların gündelik hayatı ve gündelik hayat içerisindeki bütün sosyal ilişkileri bu iç ve dış mekân algısı içerisinde gerçekleşmektedir.

İnsanın gündelik hayatında mekân, üretilen ve tüketilen bir gerçeklikle ele alınmaktadır. Mekân içerisinde insanların gündelik hayat pratikleri mekân algısıyla birlikte ortaya çıkar ve bireylerin hareketlerini belirlemektedir (Lefebvre, 2014). Mekânlar, insanların ürettiği ve tükettiği mekânlardır. Göçmenlerin mekân algısı, gündelik hayat pratikleri içerisindeki yeri daha çok göçmenlerin varlıklarını sürdürebilmeleri açısından değerlendirilmektedir. Gündelik hayatın yeri, temsil mekânlarıdır, sunanlarla sunulanların birbiriyle etkileştikleri yer gündelik hayattır (Lefebvre, 2016). Telaarli göçmenler sahip oldukları kültürel birikimleriyle gündelik hayatın içerisinde varlıklarını sürdürmektedir. Her ne kadar sosyal etkileşim süreçleri içerisinde kültürleşme gerçekleşse bile, vatandaşlıktan kaynaklı olarak mekânın doğal bir üyesi olmadıklarından dolayı gündelik hayat pratikleri çalışmanın verilerinde de görüleceği üzere farklılaşmaktadır.

Araştırma içerisinde Ankara'da yaşayan Telaarli Türkmeler özellikle Ankara Mamak bölgesinin belli semtlerinde temsil mekânları oluşturmuşlardır. Ankara Mamak Bölgesi Demirlibahçe semti içerisinde Telaarli Göçmenlerin alışveriş mekanları bulunmaktadır. Göçün meydana getirdiği travmatik süreçler, barınma, geçim ve çalışma koşulları, güvenlik, kimlik sunumları, aidiyet hissi, kabullenme gibi temel gereksinimler gündelik hayat pratikleri açısından mekân algısını etkilemektedir. Göçmenlerin gündelik hayatını sürdürebilir hale getirmek için eğitim, sağlık ve din gibi sosyal kurumlar sosyal ihtiyaçları yönlendirmektedir. Göç deneyimi, kimlik algısı ve sosyal ilişkiler bütün olarak değerlendirildiğinde hem mekân algısını hem de gündelik hayat pratiklerini etkilemektedir. Dolayısıyla Türkiye'de yaşayan Telaarli göçmenlerin mekân

algısına bağlı olarak gündelik hayat pratiklerini yönlendiren birçok unsurun bulunduğu söylenebilir.

Yöntem

Türkiye'ye göç eden Telaferli göçmenlerin gündelik hayat pratikleri ve mekân algısını belirlemek amacıyla yürütülen bu araştırmada son zamanlarda sıklıkla kullanılan nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Araştırma deseni olarak, durum çalışması seçilmiştir. Durum çalışması (Case study), karmaşık sosyal olayları anlamak için yapılan ve sistematik uygulamaları içeren bir desen türüdür (Merriam, 2013). Pek çok nicel ve nitel araştırmada: “Kim?”, “Ne?”, “Nerede?”, “Nasıl?” ve “Neden?” soruları önemlidir. Nitel araştırmalardan durum çalışmalarında en uygun olanları, “Nasıl?” ve “Neden?” sorularıdır (Yin, 2003). Telaferli göçmenlerin gündelik hayat pratikleri ve mekân algısının nasıl ve hangi nedenlere bağlı olduğuna ilişkin açıklamalarına ulaşmak amacıyla durum çalışması kullanılmıştır.

Çalışma içerisinde Lefebvre'nin gündelik hayatı, kurgu ya da sıradan bir gerçekliğin ürünü ortaya koyan bir sunum olduğunu öne sürerek, akıp giden zamanda birçok kez yorumlanmasını güçleştiren gizli örüntüler toplamı olarak kabul eden düşüncesi ele alınmaktadır. Lefebvre için gündelik hayatın geçtiği mekân “sosyal mekân” dır. Çalışma, sosyal mekânda yaşayan göçmenlerin gündelik hayat pratiklerine odaklanmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmada; nitel araştırmanın, amaçlı örnekleminde maksimum çeşitlilik ve kartopu yöntemi, ölçüt örneklem ile beraber seçilmiştir. Sebepiye elde edilecek bulgular ve sonuçların daha zengin olmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Kartopu örneklemede her bir kişinin bir diğeriyle doğrudan ya da dolaylı bir bağlantısı bulunmaktadır (Neuman, 2012). Bu bağlantı, özellikle göçmenleri temsil edebilen örneklem için oldukça önemlidir. Araştırma kapsamında toplam 10 Telaferli göçmen (7 erkek, 3 kadın) ile görüşme yapılmıştır. Ankara örneklemini içerisinde Mamak, Yenimahalle, Çankaya ve Altındağ bölgesinde oturan katılımcıların yaşları 27 ile 55 arasındadır. Katılımcıların Türkiye’de bulunma süreleri en az 6 en çok 7 yıldır. Araştırmada Ankara örnekleminin seçilme nedeni Türkiye’ye göç eden Telaferli göçmenlerin yaklaşık %70’inin Ankara’da bulunmasıdır (Kartal, 2019, s.70). Ankara bölgesi içerisinde belirlenen dört ilçenin seçilme nedenleri arasında; araştırma için yapılan ön hazırlık sürecinde gerek Telaferli göçmenler gerekse Uluslararası Yaşam ve Barış Derneği (ILPEACE) yöneticileri ile yapılan görüşmelerde Telaferli göçmenlerin yoğun olarak bu ilçelerde ikamet ettikleri kanaati oluşmuştur. Kartopu örneklem sebebiyle katılımcıların belirttikleri bölgeler içerisinde de bu dört ilçe yer almaktadır.

Bundan dolayı Ankara bölgesinde katılımcılar, belirlenen ilçelerden seçilmiştir. Katılımcının kişisel deneyimlerini, bakış açısını ve düşüncelerini kendi ifadeleri ile anlatmasına olanak tanıyan yarı yapılandırılmış görüşmeler, katılımcıların durumlarına göre 43 dakika ile 93 dakika arasında sürmüştür. Katılımcılar arasında 4 lisans, 3 önlisans, 1'er tane de ilkökul, Ortaokul ve Lise mezunu bulunmaktadır. Medeni durumu; 1 bekâr ve 9 evli kişiyle görüşme yapılmıştır. Katılımcılardan 2 kişi vakıf çalışanı, 2 kişi ev hanımı, diğerleri ise farklı iş kollarında çalışmaktadır.

Katılımcı	Görüşme Süresi	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Medeni Durum	Mesleği	Kaldığı Yıl	Bulunduğu İlçe
K1	75 dk	E	40	Lisans	Evli	Vakıf çalışanı	7 yıl	Yenimahalle
K2	70 dk	E	41	Önlisans	Evli	Nakliyatçı	6 yıl	Çankaya
K3	62 dk	E	27	Lisans	Bekâr	Büyükçilikte muhasebeci	6 yıl	Mamak
K4	93 dk	E	55	Lisans	Evli	Vakıf çalışanı	7 yıl	Mamak
K5	76 dk	E	45	Lisans	Evli	Grafik	7 yıl	Mamak
K6	68 dk	E	31	Önlisans	Evli	Büyükçilikte Tercüman	7 yıl	Altındağ
K7	85 dk	K	47	Lise mezunu	Evli	Bakıcı	6 yıl	Mamak
K8	65 dk	E	50	Ortaokul	Evli	İnşaat işçisi	7 yıl	Mamak
K9	63 dk	K	28	Önlisans	Evli	Ev Hanımı	7 yıl	Mamak
K10	43 dk	K	32	İlkokul	Evli	Ev Hanımı	6 yıl	Mamak

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın veri toplama süreci için görüşme formu oluşturulmuştur. Oluşturulan formun pilot uygulaması yapıldıktan sonra belirlenen örneklem grubu ile derinlemesine mülakat gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmadaki çalışma grubu ile yapılan derinlemesine mülakattan elde edilen bulgular, Türkiye'de yaşayan tüm Telaferli göçmenlere genelleştirilemez. Katılımcılar tarafından rıza onayı alınmış, ses kayıtları yazıya geçirilerek notlar derlenip, kodlar oluşturulmuştur. Toplanan veriler içerik analizi yöntemleri kullanılarak analizleri yapılmıştır. İçerik analizi, insan davranışlarını ve doğasını belirleme üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya imkân tanıyan bir tekniktir. İçerik analizinde belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir. Görüşmeler içerik analizi tekniği kullanılarak incelenebilir (Büyüköztürk vd, 2014). Buna göre araştırmanın içerik analizi çerçevesinde, toplanan veriler kod,

alt kategori, kategori ve tema MAXQDA paket programı kullanarak analiz edilmiştir. Veriler sistematik olarak düzenlendikten sonra bulgular yorumlanabilir hâle getirilmiştir. Araştırmada sahada yöneltilen temel sorular:

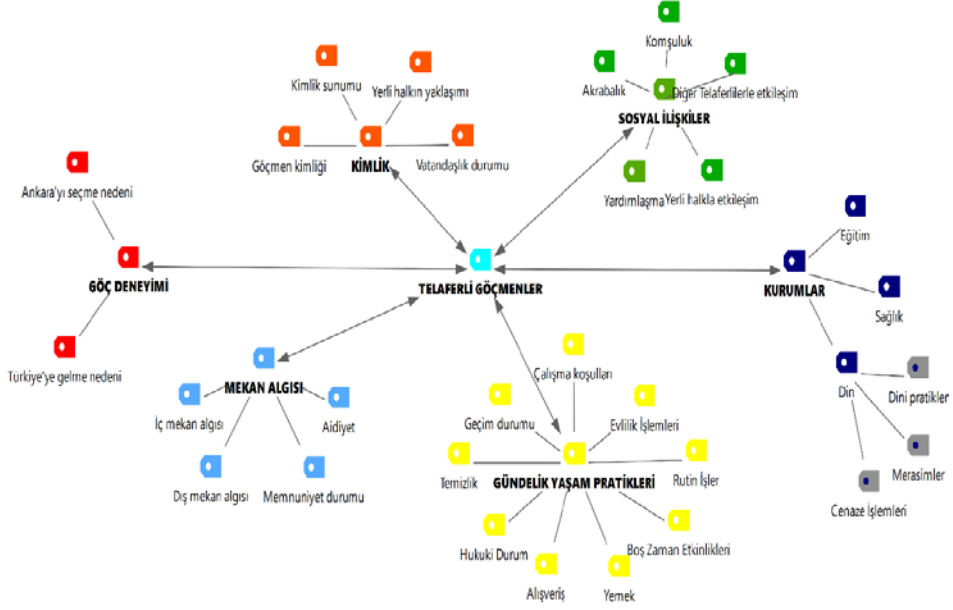
- Ankara’da nerede yaşıyorsunuz ve burayı seçme sebebiniz nedir?
- Ankara’da yaşamaktan memnun musunuz?
- Burada yaşadığınız sürece genelde kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?
- İhtiyaçlarınızı nereden karşılıyorsunuz?
- Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?
- Kamu hizmetlerine erişebiliyor musunuz?
- İnançlarınızı burada rahatlıkla yerine getirebiliyor musunuz?
- Ramazan ayını, dini gün ve bayramları nasıl geçiriyorsunuz?
- Ev içindeki bir gününüzü anlatır mısınız?
- Telafer Türkmenlerinin Ankara’da buldukları yerler var mıdır?

Araştırma Ankara ilinde (Yenimahalle, Çankaya, Altındağ ve Mamak) yaşayan Telaferli göçmenlerle sınırlandırılmıştır. Sınırlılıklar arasında; resmi kurumlardan nüfusa dair net bilgiye ulaşılamaması, araştırmanın Covid 19 pandemi sürecinde gerçekleştirilmesi, katılımcılara kartopu örneklem ve ILPEACE vakfı aracılığıyla ulaşma yer almaktadır. Covid-19 pandemisi sürecinde gerçekleştirilen görüşmelerde katılımcılara ulaşma ve görüşme zorluğu yaşanmıştır. Katılımcılar Türkçeyi düzgün ve anlaşılır kullanmaktadırlar. Dolayısıyla görüşme esnasında dil bariyeriyle karşılaşılmamıştır.

Bulgular ve Değerlendirmeler

Bu bölümde öncelikle araştırma bulgularından elde edilen verilere ilişkin temalar, kategoriler ve alt kategoriler belirlenmiş ve Şekil 1’de gösterilmiştir. Buna göre araştırmada Telaferli göçmenlere ilişkin “Göç Deneyimi”, “Kimlik”, “Sosyal İlişkiler”, “Kurumlar”, “Gündelik Hayat Pratikleri” ve “Mekân Algısı” olmak üzere 6 farklı tema oluşturulmuştur. Her bir temaya ilişkin kategoriler belirlenmiştir. Göç Deneyimi teması “Türkiye’ye Gelme Nedeni” ve “Ankara’yı Seçme Nedeni” kategorilerine ayrılmıştır. Kimlik teması “Göçmen Kimliği”, “Vatandaşlık”, “Kimlik Sunumu” ve “Yerli Halkın Yaklaşımı” kategorilerinden oluşmaktadır. Sosyal İlişkiler teması “Akrabalık”, “Diğer Telaferlilerle Etkileşim”, “Yerli Halkla Etkileşim”, “Komşuluk” ve “Yardımlaşma” kategorilerine ayrılmıştır. Kurumlar teması “Sağlık”, “Eğitim” ve “Din” kategorilerinden oluşmaktadır. Din kategorisinin alt kategorilerini; “Dini Pratikler”, “Cenaze işlemleri” ve “Merasimler” oluşturmaktadır. Gündelik Hayat Pratikleri teması “Rutin İşler”, “Yemek”, “Alışveriş”, “Temizlik”, “Hukuki Durum”, “Geçim Durumu”, “Çalışma Koşulları”, “Evlilik İşlemleri” ve “Boş Zaman Etkinlikleri” şeklinde ayrılmıştır.

Mekân Algısı teması "İç Mekân", "Dış Mekân", "Memnuniyet Durumu" ve "Aidiyet" olarak ayrılmıştır. Temaların her biri diğerleriyle ilişki halindedir. Katılımcı görüşlerinin detayla incelenmesi sonucu kategorize edilmiştir.

Şekil 1: Bulgulara İlişkin Belirlenen Temalar, Kategoriler ve Alt Kategoriler

Göç Deneyimi

Araştırma bulgularına göre Telifli göçmenlerin Göç Deneyimi teması "Türkiye'ye Gelme Nedeni" ve "Ankara'yı Seçme Nedeni" olmak üzere iki kategoride ele alınmıştır. Göç sürecinde yaşadıkları travmatik süreçler araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Türkiye'ye Gelme Nedeni

Göç istikametini belirleyen birçok unsur bulunmaktadır. Telifli göçmenlerin, Türkiye'ye göç etme nedenleri değerlendirildiğinde, elde edilen bulgulara göre Türkmen olmaları, kültürel benzerlik, Türkiye'yi anavatan olarak görmeleri, Türkçe kullanımı, insani yakınlık ve eğitim koşulları nedeniyle Türkiye'yi tercih ettikleri görülmektedir.

Türkiye'ye Gelme Nedeni
Türkmen olma
Kültürel benzerlik
Anavatan
Türkçe
İnsanî yakınlık
Eğitim
Coğrafi yakınlık

Tablo 2: Türkiye'ye Gelme Nedeni

Telaferli göçmenlerin Türkiye'ye gelme nedenlerine ilişkin görüş ve düşüncelerine yönelik **K2**: "Türkiye bizim anavatanımız, biz Türkmeniz, ana dilimiz Türkçe. Bizi Türkmen olmamız sebebiyle Arap ülkeleri sevmezler. Irak'ın etrafındaki ülkelerde hiçbir ülke, Türkiye gibi insana yardımcı olmaz.. Bütün aşiretimiz burada." **K3**: "Bize yakın olduğu için ve akrabalarımız olduğu için bildiğimiz bir yer." **K9**: "Çünkü Türkmeniz. Biz doğduğumuzdan beri kendimizi Türk biliriz." ve **K1**: "Eğitim amaçlı geldim." verdikleri cevaplardan anlaşıldığı ve Tablo 2'de görüldüğü üzere Telaferli göçmenlerin Türkiye'ye gelme nedenleri 6 başlık altında toplanmaktadır.

Ankara'yı Seçme Nedenleri

Telaferli göçmenlerin görüş ve düşüncelerine göre Ankara'yı seçme nedenlerini belirleyen etkenlerde farklılıklar bulunmaktadır. Telaferli göçmenlerin Türkiye'yi ve özellikle Ankara'yı seçme nedeni ağırlıklı olarak akrabalarının Ankara'da olmasından kaynaklanmaktadır.

Ankara'yı Seçme Nedenleri
Akrabaların varlığı
Tarihsel Arka Plan
Başkent olma
Hayat şartları
Kurumlara (Resmi Daireler, Dernek ve Vakıflar) erişim

Tablo 3: Ankara'yı Seçme Nedenleri

K4: "Biliyorsunuz biz aşiret ortamında yaşıyoruz yani akrabalarımız bir yere gittikten sonra herkes akrabalarının yanına gider. Ankara da böyle oldu." **K1**: "Kuruluşlarımız burada onun da etkisi var. Dernekler ve vakıflar var." **K6**: "Akrabalarım buradaydı. Başkent burası, resmi daireler, okullar, elçilik var." **K7**:

"Ankara'da hayat diğer şehirlere göre (Örn: İstanbul) biraz ucuz." Tablo 3'te belirtildiği gibi Telaferli göçmenlerin 5 farklı nedenden dolayı Ankara'yı tercih ettikleri görülmektedir.

Kimlik

Araştırma verilerinden elde edilen bulgulara göre Telaferli göçmenlere ilişkin oluşturulan "Kimlik" teması "Göçmen Kimliği", "Kimlik Sunumu", "Yerli Halkın Yaklaşımı" ve "Vatandaşlık" kategorilerine ayrılmıştır. Burada Göçmen Kimliği, yasal prosedürleri göstermektedir. Kimlik sunumu, Telaferli göçmenlerin kendilerini nasıl tanımladığı ile ilgilidir. Yerli Halkın Yaklaşımı; Ankara'da yaşayanların Telaferli göçmenleri nasıl tanımladığına işaret etmektedir. Vatandaşlık kategorisi ise Telaferli göçmenlerin gündelik hayat pratikleri içerisinde karşılaştığı sorun alanlarından birisi olarak görülmektedir. Bu durum Telaferli göçmenlerin kimlik algısını doğrudan etkilemektedir.

Göçmen Kimliği

Göçmen Kimliği, Telaferli göçmenlerin Türkiye'de buldukları süre içerisinde sahip oldukları resmi statülerini göstermektedir. Katılımcıların görüş ve düşünceleri incelendiğinde Telaferli Türkmenler, genel olarak Uluslararası Koruma statüsüne sahiplerdir ancak farklı göçmen kimliği kullananlar da bulunmaktadır.

Göçmen Kimlik Tanımları
Uluslararası Koruma Statüsü (1 Yıllık)
Yabancı Kimliği
Irak Büyükelçiliği Kimliği
Irak Kimliği
Kısa Dönem Kimliği (6 Aylık)

Tablo 4: Telaferli Göçmenlerin Kimlik Tanımları

Katılımcılardan **K2**: "Bize bir yıllık yabancı kimliği verdiler. Yılda bir yeniletiyoruz, ama benim kimliğim farklı ben Irak'ta memurum.", **K3**: "Uluslararası Koruma statüsündeyim. Sağlık hakları var, önceden kapanıyordu, hastaneden rapor götürüyordum açıyorlardı. (Çalışma iznim) var benim.", **K4**: "Kimliğimiz uluslararası kimliktir. Koruma kapsamındayız. Bu kimliği olanlar izinsiz bir yere çıkamaz. Ben Irak'a gittim, geldim benim kimliği değiştirdiler. Benimki kısa dönem kimliği." ve **K6'nın** "Irak büyükelçiliği kimliğim var. Türkmen

kimliği, pembe kimlik. Sigortamız var. İş izni olması lazım, mülk sahibi olması lazım. Elçilikte çalışanlara gün sayısı saymıyorlar. 1 ya da 3 yıl Uluslararası Koruma için başvuru yapıyorsun.” ifadelerindeki görüş ve düşüncelere göre; Telaferli göçmenlerin Türkiye’de 5 farklı Göçmen kimliği kullanıldığı görülmüştür. Ancak literatürdeki göçmen kavramının karşılığını büyük ölçüde Uluslararası Koruma statüsü karşılamaktadır. Diğer kimlikler katılımcıların Irak’a gidiş geliş yaptıklarını göstermektedir.

Kimlik Sunumu

Kimlik sunumu kategorisi, Telaferli göçmenlerin görüş ve düşüncelerine göre kendilerini nasıl tanımladıklarını göstermektedir. Bu durum toplumsal kabul ve tanınırlık durumunu etkilemektedir. Telaferli göçmenlerin, kimlik sunumlarında “Türk” ve “Türkmen” kimliğinin daha çok öne çıktığı görülmektedir.

Telaferli Türkmenlerin Kimlik Sunumları
Türk
Türkmen
Iraklı
Irak Türkü
Telaferli
Telafer Türkmeni
Musul Türkü

Tablo 5: Telaferli Türkmenlerin Kimlik Sunumları

Kendi kimlik sunumlarına ilişkin katılımcılardan **K2**: “Sorarlara Türkmenim ya da Iraklıyım, Telaferliyim diyorum.”, **K3**: “Özellikle Telafer Türkmeni kullanıyoruz.” ve **K9**’un “Markete falan gittiğimizde sorarlarsa, Türkmeniz, Telaferli, Musulluyum, Musul Türküyüm diyorum.” ifadelerine göre farklı şekillerde tanımladıkları görülmektedir. Verilen cevaplar incelendiğinde Telaferli göçmenler 7 farklı kimlik sunumu ortaya koymaktadır.

Yerli Halkın Yaklaşımı

Göçmen kimliğini, göç edilen yerin yerlilerinin yaklaşımı da etkilemektedir. Telaferli göçmenler, yoğun olarak Ankara’da yaşamaktadırlar. Yerli halkın Telaferli göçmenleri tanıma şekilleri değişiklik göstermektedir. Katılımcıların görüş ve düşünceleri incelendiğinde, yerli halkın Ankara’da uzun süredir yaşayan Telaferli göçmenleri genel olarak tanımadıkları veya yabancı gördükleri anlaşılmaktadır.

Yerli Halkın Yaklaşımı
Irak Türkü
Türk
Müslüman
Türkmen Soydaş, Kardeş
Yabancı
Tanıymıyorlar

Tablo 6: Yerli Halkın Telaar Türkmelerine Yönelik Kimlik Algısı

Katılımcılardan **K9**: “Çok tanıymıyorlar. Neresi diyorlar 6 senedir. Komşularımıza anlatıyoruz. Suriyeliler daha çok biliniyor. Biz Iraklıyız, Türkmeniz, bunlardan haberleri yok gibi. Biz onlara yaklaşılmaya çalışıyoruz, bazen yemek götürüyorum ama onlar yaklaşılmıyorlar. Bu da bizi üzüyor. Yabancı gözülle görüyorlar.” ve **K8**’in Türkmen deyince Suriye Türkmeli de var. Irak Türkmeliyim, Telaarlıyım diyorum. Türkmen olduğumu söyleyince daha yakın bazıları da uzak davranıyorlar.” görüş ve düşünceleri incelendiğinde yerli halkın Telaarlı göçmenleri tanıdıkça Irak Türkü, Türkmen soydaş ve kardeş, Türk, Müslüman gibi gördükleri katılımcıların ifadelerinden anlaşılmiştir.

Vatandaşlık Durumu

Vatandaşlık kategorisi, Telaarlı göçmenlerin birçok probleminin kaynağı olarak görülmektedir. Kimlik teması içerisindeki diğer bütün kategoriler vatandaşlık durumu ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü Telaarlı göçmeni, yerli halktan ayıran statüleridir. **K1**: “Kimse vatandaşlık almadı bizden.”, **K4**: “Herkesin en büyük arzusu, vatandaşlık almak.”, **K5**: “Almadım. Şirket açanlar ve iş izni için veriyorlar.”, **K7**: “Vatandaşlık almadım. Nasıl alındığını bilmiyorum. Buraya alıştım keşke almış olsaydım.” Telaarlı göçmenlerin önemli bir kısmının, geçen süreç içerisinde almak istedikleri ve alamadıkları görülmektedir. Bu durum Telaarlı göçmenleri, toplum içerisinde yabancı bir konuma sokmakta ve gündelik hayat deneyimlerini de olumsuz anlamda etkilemektedir.

Kurumlar

Sosyal yapıları meydana getiren birçok kurum bulunmaktadır. Telaarlı göçmenler ile yapılan görüşmeler Kurumlar teması “Eğitim”, “Sağlık” ve “Din” kategorilerine ayrılarak incelenmiştir. Belirlenen bu kategoriler, toplumların gündelik hayatlarını sürdürebilir hale getirmeleri açısından önemli kurumlardır. Telaarlı göçmenlere yöneltilen sorular ve verilen cevaplar incelendiğinde kurumlar arasında; eğitim, sağlık ve din kurumları ile ilgili ifadeler öne çıkmaktadır.

Eğitim

Telaferli göçmenlerin eğitim ile ilgili görüş ve düşünceleri incelendiğinde genel olarak eğitim gereksinimlerinin karşılanması ve sürdürülebilirliğine yönelik ifadeler kullandıkları görülmüştür. Buna göre katılımcılardan **K1**: “2004 yılında eğitim amaçlı geldim. Gazi Tömer okudum sonra yüksek lisans okudum. Sadece Tez dönemim kaldı. Eğitim hizmetlerinden yararlanabiliyorum. Kızım 2. Sınıfta hiç sorun yaşamadı. Eğitim var ama eğitim desteği az” ve **K4**: “T.C. numarası olan çocuğun hakkı var, okula gitmeye. Gidiyor, bir de okul parası da var onlara. Ayda 45 liradır. 2 ayda bir veriyorlar onu. (Bu anlamda) bir sorunla karşılaşmıyoruz. Bazı geçenlerde 3-4 sene önce çocuklara ayakkabı verdiler, mont verdiler. 3 sene önceydi yani. Onda para desteği oldu. Kızılay kartlarımız var ya ilkokul açılınca 100 lira verdiler. Sonradan bir daha 100 lira verdiler, Uluslararası kimliği olanlara.” şeklinde belirterek, kendilerinin de eğitim süreçleri içerisindeki yerini belirtmesinin yanında, çocuklarının Türkiye’de eğitim ile ilgili bir sorun yaşamadıklarını ve öğretmenlerin ilgili olduğunu söylemektedirler. Devlet sadece okul kitaplarını karşılamaktadır. Eğitimle ilgili diğer önemli gereksinimlerini genellikle kendileri karşılamakla birlikte, zaman zaman farklı kişi, kurum ve kuruluşlardan da destek görmekte olduklarını belirtmektedirler.

K3: “Üniversite konusunda sıkıntı oluyor. Burada üniversiteye girmek için kontenjan kazanmak lazım. Yabancı için belli kontenjan var. Suriyeli daha çok alıyorlar. Telaferli için bir kontenjan yok.” ifadesinde belirttiği gibi Telaferli göçmenlerin Türkiye’deki üniversitelerde eğitim almalarına ilişkin prosedürlerden kaynaklı sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bu sorunlar konusunda farklı grupta yer alan göçmenlere ayrımcılık yapıldığını düşünmektedirler.

K9: “Çocukları devlet okullarında öğretmenlerle iletişim kuramadığımız için özel okula aldık. Onlar da yabancı gözle baktılar bize. Kocamın maaşından eğitim ihtiyacımızı karşılıyor.” şeklinde belirttiği üzere devlet okullarında farklı problemlerden dolayı çocuğunu tamamen Iraklı göçmenlerin olduğu özel bir okula yazdırdıkları görülmektedir.

Sağlık

Telaferli göçmenlerin gündelik hayatlarında karşılaştıkları sağlık sorunlarına ilişkin görüş ve düşünceleri incelendiğinde, genel olarak memnun oldukları ve sağlık hizmetlerinden yararlanabildikleri görülmektedir. Sağlık hizmetlerinden yararlanırlarken, bilmeleri gereken uygulamaları öğrendiklerini ya da ihtiyaç duyduklarında çevrelerinden destek aldıklarını ifade etmişlerdir.

K1: “Sıkıntımız yok. Özellikle Türkmenlerin. MHRS’den sıra alıyoruz. Bilmeyen bile gelip merkezde soruyorlar, öğretiyoruz. Herkes birbirine yardım eder.

Doktorlar çok efendiler, ayrımcılık yapmıyorlar.” şeklinde ifade ederek hem sağlık hizmetlerinden faydalandıklarını belirtmekte hem de Telaferli göçmenleri, diğer yerel halktan farklı görmediklerine ilişkin yaklaşımlardan bahsetmektedirler. Karşılaştıkları olumsuz durumların, sadece kendilerine has bir durum olmadığını, örneğin hemşirelerin yaklaşımındaki olumsuz tutum ve davranışlarının, genel bir yaklaşım olduğunu öne sürmektedirler.

Bunların yanında sağlık hizmetlerinden nasıl yararlanabildiklerine ilişkin olarak **K6**: *“SGK var. Rahatım. Abimin resmi ikametgâhi var. Çalıştığı yer, SGK çıkarmadı. O da parayla gidiyor.”* ve **K9**: *“Özel hastaneye gidiyoruz. Devlete gitmiyoruz. Çünkü orada hizmetler daha iyi ve fiyatları aynı oluyor. Devlet hastanesinde bize başka gözle, yabancı gözle bakıyorlar.”* ifadelerinde belirtildiği gibi SGK kaydı olanlar devlete, olmayanlar veya parası olanlar özel hastaneye gidebilmektedirler. Telaferli göçmenler yabancı olarak görüldüklerinden dolayı olumsuz tutum ve yaklaşımlar nedeniyle özel hastaneyi tercih eden tercih etmektedirler.

Din

Telaferli göçmenlerin, göç süreci içerisinde mezhepsel farklılıkların önemli bir yeri bulunmaktadır. Ancak göç öncesi ve sonrası dini yaşantılarındaki pratikler ve uygulamalar arasındaki benzerlikler mekânın kabullenilmesi açısından önemli görülmektedir. Telaferli göçmenlerin görüş ve düşünceleri çerçevesinde belirlenen kurumlar teması içerisinde ele alınan din kategorisi “Dini Pratikler”, “Merasimler” ve “Cenaze İşlemleri” alt kategorilerine ayrılmıştır.

Dini Pratikler

Telaferli göçmenlerin gündelik hayatları içerisinde dini pratiklerin önemli bir bulunmaktadır. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerde genel olarak dini pratiklerini yerine getirme konusunda bir problemle karşılaşmadıklarını belirtmektedirler. Bu duruma ilişkin **K3**: *“Dini yaşantımızda gündelik hayatta bir sıkıntı olmuyor ama çalışırken iş yerinde sıkıntı olabiliyor.”* ve **K4**: *“Fark görmüyoruz. Aynı namazdır, aynı oruçtur, aynı şeyler var. Biliyorsunuz orada mezhep meselesi var. Biz, sünni Hanefi mezhebindeyiz. İnançlarımızı burada rahatlıkla yaşıyoruz.”* ifadelerinde belirttikleri gibi inançlarını rahatlıkla yaşadıklarını, mezhepsel kaynaklı bir problemle karşılaşmadıklarını ve bunun nedeni olarak da kendileri ile yerel halkın aynı mezhepten olmasını görmekteyiz. Buna göre dini pratikler, mekân algısı içerisinde kendileri ile yerel halk arasında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Merasimler

Merasimler toplumsal dayanışmanın aracıdır. Göçle birlikte ortaya çıkan mekân farklılaşması, Telaferli göçmenlerin merasimleri mekâna bağlı olarak değiştirmektedir. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde genel olarak göçmenler bu durumu Telafer'deki yaşantıları ile karşılaştırarak anlatmaktadırlar. Örneğin katılımcılardan **K1**: “Ramazan ayında misafirler gelir. Bayramda bizde herkes bir yerde toplanır. Burada daha çok sadece aile ile bayram ederiz. Ailemize telefon ederiz. Orada ne kadar uzak olursa olsun, herkes toplanır.”, **K3**: “Bizim Ramazanlarda bayramlarımız özeldir. Özellikle bayramlarda Irak'ı özlerim. Bayram sabahı kalkıyoruz, namazdan geldikten sonra birlikte kahvaltı ediyoruz. Öğlen yemeğinde bulgur olur.”, **K4**: “Burada herkes bayram gelince memleketine gidiyor. Bizde bayramda herkes birbirinin evine gider, burada öyle bir şey yok. Biz yapardık. Aslında ben isterdim, komşuları dolaşayım. Baktım kimse yok. Bizde külçe söyleriz. Hamurdan yapılır, arasında hurma koyulur, ceviz koyulur. Hindistan cevizi koyulur.” **K4**: “Eskiden büyük müstakil evler vardı. Bahçede bütün aile, tanıdıklar halay kurarlardı, adetler sabahtan başlardı. Ankara'da böyle şeyler olmuyor.” şeklinde belirttikleri gibi Ankara'da dini merasimleri, düğünleri genel olarak aileleriyle birlikte geçirdiklerini ifade etmektedirler. Oysaki Telafer'de özellikle Ramazan gibi önemli aylarda ziyaretler, yemekler, kutlamalar vs. gibi birçok etkinlikler halkla birlikte kutlanmaktadır. Dolayısıyla Ramazan aylarının sosyalleştirici tarafına vurgu yapılmaktadır. Ancak Telaferli göçmenler kendilerini Ankara'da yalnız hissetmektedirler. Diğer bir ifadeyle Ramazan gibi dini merasimlerin yoğun yaşandığı zaman dilimlerinin toplumsal dayanışmaya vesile kılıcı özelliği bulunmamaktadır ve bu durumu da yadırgadıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra merasimler içinde düğünler de yer almaktadır.

Cenaze İşlemleri

Cenaze işlemleri gündelik hayatta sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Cenaze işlemleri sadece bir ölünün mezara konulması işlemi değildir. Dini pratikler ve gelenekler açısından da belirgin bir karşılığı bulunmaktadır. Toplumların ölü gömme pratikleri, genel olarak inanç ve kültürlerinden beslenmektedir. Bu anlamda Telaferli göçmenler, gündelik hayatlarında cenaze işlemlerine ilişkin uygulamalara Telafer'deki yaşantıları ile karşılaştırma yaparak cevap vermektedirler. Bu duruma ilişkin katılımcılardan **K3**: “Irak'ta yer büyük olur, insanlar çok gelir. Çadır kurulur, üç gün yas olur. Üçüncü gün yemek verilir. Kuran okunurdu. Komşular, akrabalar yemek getirir. Burada o yapılmıyor.”, **K4**: “Vefat eden biri olduğunda mezarı devlet veriyor. Karşıyaka Mezarlığında, Mamak tarafında Ortaköy mezarlığı gibi.”, **K5**: “Hastanelerin belediye'nin haberi oluyor burada, nakil aracı gönderiyorlar. Mezarlığa götürüyorlar. Irak'ta Telafer'de, biri

vefat edince, kadınlar yuyar, erkekler mezarlığa gider, kabri hazırlar. Babası kardeşleri indirirlerdi. Dişiyi dişi yuyar, Irak'ta evlerde yuyarlardı.” **K6:** “Televizyon açılmazdı mahalle bile. Şu anda değişti. Yakın akrabalar dikkat ediyor. 40 çıkınca normale döner. Şiiler farklı onlar daha çok siyah matem elbisesi giyerler.” ifadelerinde belirttiklerine göre vefat eden biri olduğunda işleyen süreç hakkında bilgi vermektedirler. Bu bağlamda cenaze işlemlerinde; taziye çadırlarının kurulması, 40 gün matem ilan edilmesi, ölenin hayrına misafirlere ikramda bulunulması, ölünün mezara konulma işlemleri gibi birçok aşaması bulunmaktadır. Bunların yanında yetkili makamlar tarafından resmi işlemlerin yapılması ve buna bağlı olarak ilk zamanlarda Karşıyaka, son zamanlarda ise Ortaköy Mezarlığı'nın kendilerine yer olarak gösterildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca vefat edenlerin isteklerine bağlı olarak Irak'a da gönderilmektedirler. Bu konudaki tercih vefat edenin ailesine bırakılmaktadır. Vefat edenlerin gömüldüğü yerler, aynı zamanda ölünün yakınlarının aidiyet duygusunu göstermektedir.

Sosyal İlişkiler

Gündelik hayat içerisinde sosyal ilişkiler gündelik hayat pratiklerini ve mekân algısını etkilemektedir. Bu bağlamda Telaferli göçmenlerin görüş ve düşüncelerine ilişkin sosyal ilişkiler teması oluşturulmuş ve “Akrabalık”, “Komşuluk”, “Diğer Telaferlilerle Etkileşim”, “Yerel Halkla Etkileşim” ve “Yardımlaşma” olmak üzere 5 kategoriye ayrılmıştır.

Akrabalık

Telaferli göçmenlerin Ankara'ya gelme nedenleri arasında akrabalarının olmasını belirtmiştik. Covid-19 süreciyle beraber katılımcılar akrabalarıyla sık sık bir araya gelemediklerini belirtmektedirler. Bu duruma ilişkin katılımcılardan **K10:** “Covidten dolayı akrabalarımızı, komşularımızı, arkadaşlarımızı göremiyoruz.” **K4:** “Akrabalarla Gölbaşı'na, Mavi Göle bir sefer gittik.” **K8:** “Benim kardeşim var, 3 çocuklu. Akrabalarım var, geliyorlar ama az.” İfadelerinden anlaşıldığı üzere, akrabalar belli etkinliklerde bir araya gelebilmektedir. Ancak gündelik hayat içerisindeki akrabaların olmasının getirdiği bir güven duygusu ve mekânı kabullenme açısından bir katkısı olabilir. Akrabalar ile sosyal ilişkileri Ankara ortamında sürdürülebilir hale getirmek zor gözükmektedir. Çünkü gündelik hayat içerisinde, pratik ve uygulamalarda akrabalar ile birlikte ortak yürüttükleri durumlar giderek azalmaktadır.

Komşuluk

Telaferli Türkmenlerin gündelik hayatlarında komşuluk ilişkilerinin önemli bir yeri bulunmakta ve bu durumu da Telafer'deki komşuluk ilişkileri ile karşılaştırarak ele almaktadırlar. Çünkü gündelik hayat içerisinde komşularıyla

sıklıkla karşılaşmaktadırlar. **K1:** “Telaferli komşularımıza gitmiyoruz. Ama Türk komşularımıza bazen gidiyoruz. Buralarda komşuluk biraz daha resmi.” ifadesindeki gibi Ankara’daki komşuluk ilişkilerinin daha resmi olduğunu belirtmektedir. Bunun yanında **K2:** “Ben çok komşuya karışmam. Selam sabah var ama fazlası yok.”, **K3:** “Bazı insanları duyuyorum, komşuları ile çok iyi. Biz böyle bir şeye denk gelmedik. Sadece selam veririz. Ben 6 senedir Türkiye’deyim ama illaki yabancı olmanın etkisi de var.” ve **K5:** “Komşulara çocuklar gidiyor. Ailecek oturmuyoruz. Bundan önceki yerde komşular gelirdi. Burada yok. Önceden Abidinpaşa’da, Saimekadın’da oturdum. 4 senedir burada kimse gelip, gitmiyorlar. Bizi yabancı görüyorlar.” ifadelerindeki şekliyle belirterek komşuluk ilişkilerinin çok az olduğunu, çocukların komşu çocuklarıyla birlikte oynadıklarını gidip geldiklerini ancak kendilerinin gidip gelmelerin olmadığını ifade etmektedir. Bu duruma sebep olarak komşularının kendilerini yabancı görmesinden kaynaklandığını söylemektedirler. Ek olarak **K7’nin** “Çok iyi komşularım ve ev sahibim. Komşularım sıkıntım olsa gelir sorarlar. Evlere gider geliriz. Komşular yemek getirir, ben gönderirim. Karşımdaki binada kadın var, doktora beraber gittik. Bana yardımcı oldu.” ifadesinde olduğu gibi komşularından memnun olan, gidip gelen Telaferli göçmenler de bulunmaktadır. Bu durumun, komşuların kendilerine güvenmeleri, benimsemeleri ve kabul etmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Diğer Telaferlilerle Etkileşim

Ankara’da Telaferli göçmenlerin yoğun yaşadığı bölgeler bulunmaktadır. Özellikle farklı çalışma koşulları içerisinde Telaferli göçmenlerin esnaflık yaptığı ve ayrıca vakıf, dernek gibi bir araya gelebildikleri mekânlar bulunmaktadır. Telaferli esnaflar, hem ucuz olması hem de belli ürünlerin sadece buralarda bulunması açısından önemli görülmektedir. Buna yönelik katılımcılardan **K4:** “Demirlibahçe, Abidinpaşa, Gülveren, Bahçelerüstü, Demirlibahçe, Cebeci taraflarındalar. Pazar gibi bir çarşıları var. Türklerin ortasındadırlar ama alıştılar, Demirlibahçe’de en az 70 tane dükkân var. Örneğin kuruyemiş, lokantalar var. Irak yemeği yapıyorlar. Ustalar var, tamir dükkânları var. İkinci el bu malzeme satanlar. Sık sık gidiyoruz. Sıcak ekmeğimiz var. Fırınlar var. Farklı ekmeği yapıyorlar bizimkiler. Bir de bizimkiler ucuz.” ve **K8:** “Mahallede Türkmen fırını var, Irak ekmeği yaparlar. Evde de elektrikli tandır var, onları yapıyoruz. Fırının ismi Türkmen ekmeği fırını. Türkmen bakkaliyesi var. Özel pirinç var ve yağ, hurma, hoşaf ihtiyaç olursa gideriz. Beni mutlu ediyor bunların olması.” ifadelerinde belirttikleri gibi belli ürünleri almak için bu esnaflara gittikleri görülmektedir. Özellikle bulgur gibi çok fazla kullandıkları ürünleri buralardan daha uygun fiyata almaktadırlar. Telaferli göçmenlerin, Ankara’daki etkileşim süreçleri genelde bunlarla sınırlıdır.

Yerli Halkla Etkileşim

Sosyal ilişkiler teması içerisinde oluşturulan bu kategoride, Telaarli göçmenlerin yaşadığı mahallelerde bakkal, market, pazar yerleri ve diğer ihtiyaçları için sıklıkla gittiği mekânlarda karşılaştığı, etkileşim içerisinde bulunduğu kişilerden bahsedilmektedir. Buldukları mahallelerde Telaarli göçmenler, yerli halkın yaklaşımlarını kendilerine örnek almaktadırlar. Katılımcılardan **K4**'ün "*Mahallemizde insanlar güzel Türkçüler yani Türklük var onlarda, Türk Cumhuriyeti ile ne münasebeti varsa yaparız. Bütün resmi törenleri yaparız komşularla anlaşmışız. Kimi büyük bayrakları indirir her şeyimiz hazırdir yani bir şey olunca hemen yaparız onu.*" belirttiği gibi toplumsal dayanışmanın bir parçası olmaya çalışmaktadırlar.

Yardımlaşma

Telaarli göçmenlerin gündelik hayatlarında dayanışma ve yardımlaşma gibi sosyal ilişkilere bağlı olarak gelişmektedir. **K1** "*(Telaar'de) orada herkes herkese yardım eder. Burada öyle şeyler yok. Ev taşımak falan sıkıntılı.*", **K3** "*Sorunları Irak Türkmen cemiyetinde olunca bazı insanlar oraya ulaşıyor, bazı tanıdıklarına ulaşıyor. Bir insan tanıyor, o ona yardım ediyor. Önceden Türkmenevi vardı.*" ve **K4**'ün "*Her şey var bazen anılarımız kaçarken sıkıntılar olmuş olaylar olmuş onun parası gitmiş bunun parası gitmiş boşananlar mesela bize geliyor ayrılmak varsa sıkıntılar varsa yanımızda çözülüyor çok. Aile meclisi gibi meclis var bizde. Telaar'den aşiretlerin önden gelen adamları var ya bazen 15 kişi oluyor bazen 70 kişi oluyor oturuyoruz onları çağırıyoruz. Ya abiler bekâr çocuklarını baksın komşuları rahatsız etmeyin örgüt ediyoruz işte. Nasihat veriyoruz orada biz.*" ifadelerinde belirttikleri gibi yardımlaşma sürecini Telaar ile karşılaştırmaktadırlar. Yerel halkın Telaarli göçmenlere veya Telaarli göçmenlerin kendi aralarındaki yardımlaşmaları, gündelik hayatlarında karşılaştıkları problemlere çözümler üretmektedir. Çözümün bir kısmını kendileri bir kısmını da kurum, kuruluş ve kişiler üzerinden sağlamaktadırlar. Özellikle maddi problemlerde ve ailevi meselelerde birbirlerine destek olmaya çalıştıkları görülmektedir.

Gündelik Hayat Pratikleri

Gündelik hayat pratikleri Telaarli Türkmenlerin Ankara'daki yaşantı ve deneyimlerinin gerçekleştiği sosyal arenayla kuşatılmıştır. Gündelik Hayat Pratikleri teması "*Rutin İşler*", "*Yemek*", "*Alışveriş*", "*Temizlik*", "*Hukuki durum*", "*Geçim Durumu*", "*Çalışma Koşulları*", "*Evlilik İşlemleri*" ve "*Boş Zaman Etkinlikleri*" şeklinde ayrılmıştır.

Rutin İşler

Gündelik hayat içerisinde sıradan işleri barındırmaktadır. Göçmenlerin gündelik hayat pratikleri yerel halkın pratikleriyle benzerlik göstermektedir. **K1**: “Sabah kalkarız. Kahvaltı yapıyoruz. Hanıma yardım ederim, ben de yaparım akşama doğru dizi falan izler, yatarız. Hayatımızda değişik bir şey yok. Sonra işe gittiğimiz günlerde sabah çık, akşam dön işte.” Katılımcı gündelik hayatın Ankara’da olağan ve sıradan geçtiğini ifade etmektedir.

Yemek

Yemek, kültürle doğrudan ilişkili bir konudur. Göçmenlerin yemek yapma pratikleri ve yenilikleri denemeleri oldukça önemlidir. **K4** “Genelde Telafer yemekleri yeriz ama çocuklar Türk yemeği istiyorlar. Pasta, puaça, simit gibi. Özellikle çiğ köfte günleri var çocukların. Orada hiç yapmadık.” **K7** “Evde Türk yemeği yapıyorum, çok alıştım sevdim. Sitelerde yemek yaptım. Iraklıların fırını var, oradan da alırım.” **K9** “Telafer yemekleri çok yapıyorum. Kocam da üniversitenin yemekhanesinde çalıştığı için Türk yemekleri de yapıyoruz. Youtube’dan öğreniyorum.” Katılımcıların ifadelerinden de anlaşılacağı üzere, Telafer yemeklerinin yanına Türk yemekleri de eklenmiştir. Yemek, kültürün uzantısı olarak görülebilir. Telaferli göçmenlerin yemek alışkanlıkları devam etmekte, Türk yemeklerini yaparak da gündelik hayat içerisinde kültüre dâhil olmaktadır.

Alışveriş

K1 “Türkmenlerin açmış olduğu, market ve fırınlar var. Mesela hurma pekmezi burada yok ama bizde çok kullanılır. Bulguru, pirinci çuvalla alırız. Bize özel ekmeklerimiz var. Bunlar toptan sattıkları için uygun oluyor. Bakliyatı bizimkilerden alıyoruz.” **K6** “Irak fırınları, küçük bakkallar var. Pirincimiz farklı. Iraklı telefoncu, elbiseci, berber var. Elbiseleri genellikle AVM’den alırım.” **K3** “Mahallede Türkmen esnaflarımız var. Özellikle ekmekleri oradan alırız. Bazen Ulus’a gideriz, orası Musul ve Telafer’deki çarşılara benziyor.” ifadelerinde görüldüğü üzere katılımcılar alışveriş mekânları, ihtiyaca ve kültürel alışkanlıklara göre belirlenmektedir. Sıklıkla Türk ve Iraklıların işlettiği marketler ve alışveriş yerlerinin her ikisi de tercih edilmektedir.

Temizlik

K2 “Her gün sabah karım evin temizliğini yapar.. Irak’ta da böyleydi. Temiz olmayan yerde yaşayamam.” **K8** “Yerleri yıkayamıyoruz, siliyoruz. Telafer’de evi yıkardık. Apartman değildi ev, düzdü, toz toprak yağardı. Mecburen yıkardık. Burası küçük orası büyüktü.” Temizlik alışkanlığı gündelik hayatın önemli bir parçasıdır. Telafer Türkmenlerinin Telafer’deki evlerinin apartman olmaması, dışsal faktörler, evin yapısı gibi durumlardan ötürü Türkiye’de yaşadıkları ev

temizlikleri farklılık göstermektedir. Genellikle göç eden Ortadoğu toplumlarının ev temizlik pratiklerinde bu fark görülmektedir.

Hukuki Durum

Katılımcılardan **K4** “Bugüne kadar hukuki bir sorunla karşılaşmadım.” ve **K9** “Şimdiye kadar bir sorun yaşamadık. Kirayı zamanında veriyoruz. Ev sahibi bizden çok memnun.” bahsettiği gibi, genellikle kurallara uyan ve dikkat eden Telaarli Türkmenler hukuki sorunlarla karşılaşmamışlardır.

Geçim Durumu

Göçmenler için kritik konulardan birisi de geçimini sağlamaktır. Telaarli göçmenler bu konuda dil bariyeri olmadığı için ve kültürel olarak yakın oldukları için genelde şanslı konumdadırlar. **K1** “Türkmeneli Vakfı’nda çalışıyorum. Maaşım var, yardım almıyorum. Eşim de kıyafet mağazasında çalışıyor.” **K4** “Kültür vakfında yardım merkezi var. Oranın idari sorumlusuyum. Maaşımızı Türkmen Vakfından alıyoruz. Onun dışında Kızılay’ın yardımları var. Ben öğretmenim. Maaşımızın yüzde 70 kesiliyor, %30’unu veriyorlar.” **K5** “Denetim ofisinde çalışıyorum, maaşım oradan geliyor.” **K7** “İraklılara tercümanlık yaparım bazen. Belediye yardım eder. Dullara yardım eden adamlar var. Ramazanda yardım getirirler.” **K8** “Engelli kızım okula gidiyor, raporu var. Devlet 1100 TL veriyor, bir de sosyal yardım var. Ramazanda da yardım ederler.” Katılımcıların bahsettiği üzere, genellikle vakıflar, belirli kişi, kurum, kuruluş ve STK’lar yardımcı olmaktadır. Devletin Türk vatandaşlara da sağladığı sağlıkla alakalı durumlarda yapılan yardımlar Telaarli göçmenlere de yapılmaktadır.

Çalışma Koşulları

Gündelik hayatın içerisinde yer alan çalışma koşulları/şartları, genellikle göçmen halkların aleyhine işlemektedir. **K1** “Burada daha düşük ücretle ve kaçak çalışıyorlar, o yüzden sıkıntı oluyor. Birçoğunun paraları ödenmiyor.” **K3** “İrak’ta devlet memuruyduk. İşten çıkarma korkumuz yoktu ama burada hep o korkuyla yaşıyoruz.” Katılımcıların bahsettiği üzere genellikle, ucuz işçi gücü, sigortasız çalıştırma ve ücretlerini ödememe gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Evlilik İşlemleri

K1 “Erken yaşta evlilik bizde oluyordu. Burada değişti.” **K3** “Kuzenim evlendi, nikâh dairesine gittiler. Irak’tan da bir kâğıt getirmeleri gerekiyormuş, bekâr olduklarına dair. Vatandaş olursan bu kâğıtlar önemli. Kendisi ya da başka bir büyüğü gider, bekârlık kâğıdını alır. Özel bir durumu varsa Irak konsolosluğundan vekâlet verir.” Evlilik hayatın içerisinde yer alan önemli konulardan biridir. Katılımcıların bahsettiğine göre Telaar’de erken yaşta evlilikler olurken Türkiye’ye göç sonrası burada bu durumun değiştiği belirtilmektedir. Diğer

katılımcı ise evlilik işlemlerini Türkiye’de yasal şekilde yürüttüklerini ifade etmiş ve kültürel, toplumsal uyumu sağlamaya çalıştıklarını ifade etmiştir.

Boş Zaman Etkinlikleri

Boş zaman etkinlikleri Covid-19 pandemisinden önce ülkemizde hem yerel halkın hem de göçmenlerin gündelik hayatında büyük yer kaplamasına rağmen, pandemi süresince yeterince gerçekleştirilememiştir. Buna rağmen Telaferli Türkmenlerin özeli gün ve gecelerde, belirli etkinliklerde kendi kültür ve geleneklerini yaşatmak için genellikle derneklerde, ortak mekânlarda bir araya geldiklerini, sosyalleştiklerini görmekteyiz. **K1** “Türkmeneli gibi dernekler var. Buralar herkesin bulunduğu yerlerdir. Dil kursları, bilgisayar kursları var, eğlence türü etkinliklerimiz olur. Sanatçılarımız var, onlarla mutlaka kuruluş yıldönümleri, Hıdrellezde, kandillerde buluşuruz.”**K3** “Irak Türkmen yardım merkezine gidiyorum. Önceden Irak Türkmen Gençlik Teşkilatında görev aldım. Çocuk etkinlikleri var. Çocuk bayramında Anıtkabir’e gidiyoruz. İki defa metro çarşısında sergi yaptık. Türkmen şehitlerinin resimlerini astık. Çok güzel etkinliklerdi. Ailecek Altıncöy, Dikmen Vadisi ve Anıtkabir’e gittik.”**K6** “Mamak, Gülveren, Demirlibahçe, Demetevler, Abidinpaşa. Ankara’da Irak Türkleri Derneği, Irak Türkmen Cephesi, kültür bahçesi, yardım binası, Irak Türkleri Vakfı var. Abidinpaşa’da Ülkü Ocakları var.”**K8** “Arkadaşlarla çay içeriz, parkta otururuz eve geliriz. En çok Telaferli var, bazen Türkler var.” **K2** “Çocukları evin yanlarındaki parklara götürüyorum, geziyorlar, nefes alıyorlar.”

Mekân Algısı

Türkiye, Türkmenlerin gözünden anavatan olarak görülmektedir. Telafer Türkmenleri’nin Ankara’da yoğun olarak Mamak, Çankaya, Altındağ ve Yenimahalle’de yaşadıkları görülmektedir. Ankara’da Türkmen göçlerinin fazla olması ve akrabalarının burayı seçmesi dolayısıyla mekân algısı Ankara üzerinden şekillenmiştir. Mekân Algısı teması “İç mekân”, “Dış mekân”, “Memnuniyet Durumu” ve “Aidiyet” olarak ayrılmıştır.

İç Mekân Algısı

Covid-19 süreci boyunca gününün büyük kısmını evlerde geçiren Telaferli Türkmenlerin iç mekân algısını oluşturan şeylerin içerisinde yoğun olarak nesnelere bulunmaktadır. Bunun yanı sıra apartman hayatına dâhil olan göçmenler balkon kullanımına dair dikkate değer bilgiler vermişlerdir. **K1** “Evimizin duvarlarında çiçek resmi var, Bismillah var, Türk Bayrağı ile Türkmeneli Bayrağı var.”**K3** “Salonda Atatürk’ün Ankara’ya geliş fotoğrafı ve Türk bayrağı var.”**K4** “Balkon var ama sadece hanım çamaşır koyuyor. Odalar güzel ve büyük. Duvarlarımızda Atatürk’ün resimleri ve çocukların okul resimleri var.”**K1** “Bizim oradaki evimizde sobalar vardı, mazotla ısınırdık. Su 5-6 günde bir kere geldiği

için, depo vardı. Duvarlarda ayetler, gül, atalarımızın resimleri ve bayrak olur.” İç mekân algısı içerisinde Atatürk resmi ve Türk, Türkmeneli bayrağının olması, aidiyet ve vatanı benimsemenin mekâna eklenmesi olarak okunabilir. Bayrak, milletin hafızasıdır. Türkmen göçmenler iki bayrağı da duvarlarına asarak birlik ve beraberliği kabul ettiklerini, Atatürk'ü sevdiklerini göstermişlerdir. Bunun yanı sıra mekânın kullanımı da iç mekân algısını şekillendirmektedir. Mekân ve nesnelere, ihtiyaca ve kullanıma göre şekillenmiştir. Suyun olmaması alternatif olarak depolara, kaloriferin olmaması sobalara, balkonun kullanımı da yine mekân tasarrufuna bağlıdır.

Dış Mekân Algısı

Dış mekân göçmenin her zaman doğduğu, yaşadığı mekânlarla kıyaslanmaktadır. **K6** “*Ulus tarafındaki dükkânlar Telafer'dekine benziyor.*” **K9** “*Mahallemiz çok güzel. Market tam binanın karşısında. Mahallemizden çok memnunum.*” Katılımcı K6 ve K9'un ifadelerinde görüldüğü üzere Ankara Ulus Meydanı Telafer'e benzetilmektedir. Bu mekânsal benzeşim göçmen hafızasında mekân algısının şekillenmesine bir örnektir. Benzeşim kişiyi mekâna tanırır kılar ve yabancılığı azaltarak yaşam kalitesini, uyumu artırır.

Memnuniyet Durumu

Telaferli göçmenlerin Türkiye'yi ve daha özelinde Ankara'yı tercih etmelerinin birçok sebebi olduğunu söylemiştik. Mekânsal olarak Ankara'nın daha düzenli olması, kanunlarla yönetilmesi, Türk nüfusunun fazla olması ve dilin Türkçe olup, geleneklerin benzer olması hem mekânsal olarak Ankara'yı cazibe haline getirmekte hem de yaşam alanı olarak güvenilir kılmaktadır. **K1** “*Ankara Irak'tan daha düzgün, çok memnunum.*” **K3** “*Ankara'da yaşamaktan memnunum.*” **K4** “*Orada ne kanun var ne devlet var. Burada kanun var polis var nizam var.*” **K5** “*Başka bir ülkeye gitseydik, sıkıntılar yaşırdık. Burada herkes Türk, dilini anlıyoruz, adetler yakın.*” Bunun yanı sıra katılımcı **K9** “*İnsanlar bize yabancı gibi bakıyorlar. Bu da bizi rahatsız ediyor. Bazen Türkmen olarak değil de, Arap gibi bakıyorlar. Bu da bizi çok üzüyor.*” diyerek Türkler tarafından tanınmadıklarını bunun da memnuniyet durumunu olumsuz etkilediğini söylemektedir. Bireysel memnuniyetsizliklerin mekânsal olarak tam karşılığı bulunmasa da göçmenler göç ettikleri yerin halkıyla mekânı özdeşleştirirler.

Aidiyet

Aidiyet, özellikle göçmenlerde toplumsal olarak kabulün ya da reddin ana ölçütlerinden biridir. Katılımcıların aidiyetle ilgili görüşleri şu şekildedir: **K1** “*Kendimi buraya ait hissediyorum, vefat ettiğimde kesinlikle buraya gömülmek isterim.*” **K4** “*Burası benim vatanım. Kendimi ben hiç yabancı hissetmedim. Kendimizi Türk olarak görüyoruz.*” **K5** “*Dilimiz Türkçe olduğu için ait*

hissediyorum. Ankara'daki bazı insanları, Telafer'dekilere benzetiyorum. Kızılay ve Ulus'ta kendimi Telafer'de gibi hissediyorum. K9 "Ankara benden bir parça. Ankara'dan Mamak'tan çıkarsam vatanımızdan uzaklaşmış gibi hissediyorum." Görüldüğü üzere Ankara'da yaşayan Telaferli Türkmenler, buraya dair hem kültürel hem de mekânsal aidiyet geliştirmişlerdir. Vatan olarak görmeleri, Türk olarak görmeleri, dil birliği, mekânların ve insanların Telafer'i anımsatması, Ankara'da uzun yıllar yaşamış olmak aidiyetin gelişmesi ve güçlenmesi için oldukça önemli unsurlardır.

Sonuç

Ankara'da yaşayan Telaferli göçmenlerin, gündelik hayat pratiklerinin ve mekân algısının araştırıldığı bu çalışmada, yaşam alanını göçmen kimliğiyle yaşamanın ve bulunulan şehrin ve mekânların özellikleriyle ilgili olduğu görülmüştür. Lefebvre'nin de belirttiği temsil mekânları, göçmenlerin kimliklerini sunmaları ve hayatlarını daha kolay biçimde yaşamalarını sağlayan alanları kapsamaktadır. Bu çalışmada ortaya çıkan "Göç Deneyimi", "Kimlik", "Sosyal İlişkiler", "Kurumlar", "Gündelik Hayat Pratikleri" ve "Mekân Algısı" na dair bulgular, Telaferli göçmenlerin özellikle Ankara'da yaşantılarını aksatacak herhangi bir olumsuz durumla karşılaşmadıklarını göstermiştir. Bu durumu oluşturan; Türkçe konuşma, Türk kökenli olma, Türkiye'yi anavatan gibi görme, uzun yıllardır herhangi hukuki yahut sosyal problemle gündeme gelmemiş olmaları, Müslüman olmaları ve çalışkan olmaları gösterilmektedir. Telaferli göçmenlerin, gündelik hayat pratikleri ve mekân algısında Türkçe iletişim olumlu bir belirleyicidir. Telaferli göçmenler her ne kadar diğer göçmenlerle karıştırılsa da kendilerini ifade ettiklerinde yerli halk tarafından olumlu tutum sergilendiklerini ifade etmişlerdir. Yabancı, öteki olarak görülmeyen göçmenler başat kültür içerisinde kendisine yer edinmiştir ve sürekli uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bu sebeple gündelik hayat pratikleri kesin bir çizgiyle Türk halkından ayrılmamıştır. Gelenek, görenek ve adetlerin benzemesi, tarihsel ortaklık neticesinde uyumu yakalayan Telaferli göçmenler Türkiye'de ve özellikle Ankara'da yaşamaktan memnuniyet duymaktadırlar. Telaferli göçmen kadın ve erkeklerin kendi aralarında bir sorumluluk alanları oluşturulduğu görülmektedir. Genel olarak ev içi hayatın sorumluluğu kadınlara, ev dışı hayatın sorumluluğu ise erkeklere bırakılmıştır. Buna göre Telaferli göçmen erkekler genel olarak gündelik hayatın farklı alanlarında aktif olarak görülürken, Telaferli kadınlar ev hayatı içerisinde aktiflerdir.

Telaferli göçmenlerin temsil mekânlarının (dükkan, market, bakkal, berber, okul vb.) yanı sıra Ankara'daki mekânları da tercih ettiklerini, kültürel olarak kendilerine özgü alışkanlıklarını yaşatmaya çalıştıklarını ve belirli toplumsal etkinliklerde (dernek, vakıf, piknik, komşu, akraba evi) buluştuklarını ifade

etmişlerdir. Çalışma Covid-19 sürecinde gerçekleştiği için, mekânsal algı ve pratikler bağlamında mekânın temsili yeterli derecede katılımcılar tarafından ifade edilememiştir. Buna rağmen, Telaar göçmenlerinin Ankara'da çoğunlukla mekânlarda kabul edildikleri, bazı mahalle ve ilçelerde yoğunlaşarak "Telaar mahallesi" oluşturdukları görülmüştür. Genellikle göçmenlerin "tampon mekân" larda ve çevrede toplanmaları kolektif bilinç ve güvenlik sebebidir. Telaar göçmenlerinin mekân algısı bu tarz kriterleri de içermektedir. Corley ve Gioia'ya göre (2011) bir araştırma orijinallik ve yararlılık eksenlerinde katkı sunar Orijinallik eksenini keşfedicilik ve geliştiricilik boyutlarını içerirken, yararlılık ekseninde bilimsel yararlılık ve pratik yararlılık yer alır. Bu çalışma yararlılık ekseninde nitel araştırmanın durum çalışması deseniyle yapılarak belirli örnekleme çalışma imkânını sunarak, konu ile ilgilenen tüm pratisyenlere de pratik yararlılık sağlamaktadır. Sonraki çalışmalarda Telaarlı göçmenlerin gündelik hayat pratikleri ve mekân algısı ayrı ayrı ele alınabilir, farklı araştırma yöntemi, desen ve örneklem seçimleriyle çalışılabilir, diğer göçmenlerle aralarındaki fark ve benzerlikler araştırılabilir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Destek ve Teşekkür: Yazarlar tarafından destek ve teşekkür beyan edilmemiştir.

Katkı Payı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı yaptıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKÇA

- 📖 Adıgüzel, Y. (2020). Göç Sosyolojisi. (4. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- 📖 Adler, P. A., Adler, P. & Fontana, A. (1987). Everyday Life Sociology. Annual Review of Sociology. W. R. Scott and J.S. Short (Ed.), Palo Alto: Annual Reviews, 217-236.
- 📖 Ağca-Varoğlu, F. G. (2020). Almanya'da Yüksek Nitelikli Göçmenlerin Gündelik Hayat Deneyimleri ve Baş Etme Süreçleri. Journal of Economy Culture and Society, 62, 23-46.
- 📖 Akgür, Z. G. (1997). Türkiye'de kırsal kesimden kente göç ve bölgeler arası dengesizlik: (1970-1993). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- 📖 Akhtar, S. (2018). Göç ve Kimlik, Kargaşa, Sağaltım ve Dönüşüm (Çev.). Sedef Ayhan. İstanbul: Sfenks Kitap.
- 📖 Alarçin, K. (2019). Uluslararası Göç Hareketlerinde Türkiye'nin Konumu; Uluslararası Göç ve İç Göçün Karşılaşması, Kentsel Gerilim: Şanlıurfa ve Gaziantep Örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- 📖 Bakewell, O. (2015). Göç Kuramında Yapı ve Fail Kavramları Üzerine Bazı Görüşler. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 188-218.
- 📖 Barem, Q. (2018). Telafer Mikrotoponimleri ve Dil İncelemesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- 📖 Beyaz, N. (2019). Türkiye'ye Sığınan Irak Türkmenlerinin Sosyal Hayata Uyumlarının İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- 📖 Büyükköztürk, Ş. Çakmak, E. K. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- 📖 Cabana, S. Gr. & Clark, J. J., (2011), Introduction. *Migration in Anthropology: Where We Stand, Rethinking Anthropological Perspectives On Migration*. Cabana, S. G., Clark, J. J., Gainesville (Ed.). University Press of Florida.
- 📖 Chambers, I. (2019). Göç, Kültür, Kimlik. İ. Türkmen & M. Beşikçi (Çev.). (3. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- 📖 Chaney, D. (1999). *Yaşam Tarzları*. Ankara: Dost Yayınları.
- 📖 Corley, K. G., & Gioia, D. A. (2011). Building theory about theory building: what constitutes a theoretical contribution?. *Academy of management review*, 36(1), 12-32.
- 📖 Çatak, B. D. (2019). *Gündelik Hayatta "Yerleşikler ve Dışarıklıklar": Suriyeliler ve Yerli Halkın Karşılaşmaları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Mersin Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin
- 📖 Çiçekli, B. (2016). *Yabancılar ve Mülteci Hukuku*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- 📖 Duman, B. & Aygün, F. T. (2017). Telaferli Türkmen Göçmenlerin Durumu ve Telafer'in Geleceği. *Türkiye ORSAM Raporu*, Nu: 215, Ekim. Ankara: Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi.
- 📖 Ekiyor, E. Y. (2017). *Uluslararası Göç ve Toplumsal Alanda Sosyal Ağlar: ABD'de Yaşayan Türkler Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- 📖 Ertan, K. A. & Ertan, B. (2017). Türkiye'nin Göç Politikası. *CONRESS, İktisadi ve Sosyal Bilimlerde Güncel Araştırmalar*, Cilt: 1, Sayı: 2, 7-39.
- 📖 Faist, T. (2003). *Uluslararası Göç ve Uluslararası Toplumsal Alanlar*. A. Z. Gündoğan, C. Nacar (Çev.). İstanbul: Bağlam.
- 📖 Giddens, A. (2005). *Sosyal Teorinin Temel Problemleri*. Ü. Tatlıcan (Çev.). İstanbul: Paradigma.
- 📖 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2021a). <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> , (Erişim Tarihi: 29.7.2021).

- 📖 Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2021b). Mülteci. <https://www.goc.gov.tr/multeci>, (Erişim: 04.08.2021).
- 📖 Gökdağ, B. A. (2019). Telafer Ağzı. Karadeniz Araştırmaları, XVI (61), 102-119.
- 📖 Gündüz, A. & Kalaycı, İ. (2016). Saddam Dönemi'nde Türkmen Göçleri. Bilecik: Ortadoğu'da Türkmenler (Irak-İran-Suriye) Sempozyumu, Abdulhalik Bakır ve Ahmet Altungök (Ed.).
- 📖 Güven, U. Z. (2018). Kültür, Gündelik Hayat ve Teatrallik İlişkisi Açısından Performans Antropolojisi. Antropoloji, (36), 103-123.
- 📖 Heller, A. (1984). Everyday Life, New York: Routledge ve Kegan Paul.
- 📖 Highmore, B. (2002). Everyday life and cultural studies. London and New York: Routledge.
- 📖 IOM. (2013). Göç Terimleri Sözlüğü. (2. Baskı). BM Göç Kuruluşu. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf, (Erişim: 12.04.2021).
- 📖 Kalem, S. A. (2015). Türk Çayına Süt Katmak: Londra da Yaşayan Türkiyeli Göçmenlerin Gündelik Hayatları. İnsan ve Toplum, 5(10), 43-71.
- 📖 Kartal, M. (2019). Telafer Türkmenlerinin 2014 Yılı Sonrasında Ankara'ya Düzensiz Göçü ve Karşılaştıkları Sosyal Sorunlar. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacı Bayram Veli Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- 📖 Lefebvre, H. (2014). Mekânın Üretimi. Işık Ergüden (Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- 📖 Lefebvre, H. (2016). Modern Dünyada Gündelik Hayat. Işın Gürbüz (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- 📖 Merriam, S. B. (2013). Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. Selahattin Turan (Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- 📖 Morrice, L. (2011). Being a refugee. Learning identity. A longitudinal study of refugees in UK. England: Trentham Books.
- 📖 Neuman, W. L. (2012). Toplumsal Araştırma Yöntemleri - Nitel ve Nicel Yaklaşımlar I. Cilt. Sedef Özge (Çev.). (5. Baskı). İstanbul: Yayın Odası.
- 📖 Özcan, Y.Z. (1998). İçgöçün Tanımı ve Verileri İle İlgili Bazı Sorunlar. Türkiye'de İç Göç Konferansı içinde, (s.78-91), 8 Haziran 1997. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- 📖 Sağlam, S. (2007). Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme. Hacettepe Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü (HÜTAD), 5, 33-44.
- 📖 Sarı, R. M. (2018). Irak'tan Türkiye'ye Göç Etmek Zorunda Kalan Türkmenler Üzerine Bir Araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Sosyoloji Anabilim Dalı, Ankara.

- 📖 Sariahmetoğlu, H. & Kamer, S. T. (2020). Yabancı Uyruklu Ortaokul Öğrencilerinin Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 19, Sayı: 76, 1611-1630.
- 📖 Saygın, S. & Hasta, D. (2018). Göç, Kültürleşme ve Uyum. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10 (3), 312-333.
- 📖 Şahin, M. & Eşici, H. (2020). Türkiye’de Yaşayan Suriyeli Göçmenler ile Türklerin Birlikte Yaşam Kültürü: Değerler, Fırsatlar, Engeller. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 72-99.
- 📖 Şen, M. (2014). Türkiye’de İç Göçlerin Neden ve Sonuç Kapsamında İncelenmesi. *Çalışma ve Toplum*, 1, 231-256.
- 📖 Tekeli, İ. (2008). *Göç ve Ötesi*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- 📖 Tekeli, İ. (2010). *Günelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- 📖 United Nations. (2017). *International Migration Report 2017*. New York: United Nations. <https://www.un.org/development/desa/publications/international-migration-report2017.html>. (Erişim: 13.08.2021).
- 📖 Türk Kızılayı. (2017). *2017 Yılı Göç İstatistik Raporu*. Türk Kızılayı Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürlüğü. https://www.kizilay.org.tr/Upload/Dokuman/Dosya/38492657_2017-yili-goc-istatistik-raporu-ocak-2018.pdf, (Erişim: 10.04.2021).
- 📖 Yemen, A., Ölmez, Ü. & Oruç, S. (2017). Ankara’nın Göçmen Türkmenleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakülte Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 4, 1123-1142.
- 📖 Yin, R. K. (2003). *Case Study Research Design and Methods*, (3. Baskı). London: Sage Publications.
- 📖 YUKK, (2013). *Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf>, (Erişim: 13.08.2021).